

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β΄

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2004

ΤΕΥΧΟΣ 1

Περιεχόμενα

- 1 Νόμος 3028/2002
- 1 20 χρόνια Ελληνικό Τμήμα του ICOM
- 2 Διεθνής Ημέρα Μουσείων 2003
«Μουσεία και Φίλοι των Μουσείων»
- 6 Ημερίδα ΕΟΣΦΙΜ
- 7 Διεθνείς Επιτροπές του ICOM - Ομάδες
Εργασίας του Ελληνικού Τμήματος
- 11 Συμμετοχές του Ελληνικού Τμήματος του
ICOM σε επιστημονικές συναντήσεις
- 11 Σεμινάρια με τη συνεργασία του ICOM
- 13 Ελληνική Εταιρεία Ενδυμασιολογίας
- 14 Διεθνή Συνέδρια (2004-2005)
- 15 14η Τριετής Συνάντηση Συντηρητών
- 15 Νέες Μουσειολογικές εκδόσεις
- 17 Κατάλογος Εκδόσεων του Ελληνικού
Τμήματος του ICOM
- 20 Χρήσιμες πληροφορίες για τα
μέλη του ICOM

Νόμος 3028/2002

Για την προστασία των αρχαιοτήτων και εν γένει
της πολιτιστικής κληρονομιάς

Τα τελευταία χρόνια της «έκρηξης» των μουσείων, ένδειξη δυναμισμού αλλά και κρίσης ταυτότητας του θεσμού, παρατηρείται σε αρκετές χώρες μια τάση ρύθμισης της λειτουργίας τους είτε με νομοθετικούς κανόνες είτε με κανόνες αυτορύθμισης (προγράμματα πιστοποίησης, κώδικες δεοντολογίας), που αποσκοπούν στη βελτίωση των ποιοτικών τους προδιαγραφών.

Συνέχεια στη σελ. 10

20 χρόνια Ελληνικό Τμήμα του ICOM

Αγαπητοί φίλοι,

Η επανέκδοση του Ενημερωτικού Δελτίου του Ελληνικού Τμήματος του ICOM σε νέα μορφή συμπίπτει με τη συμπλήρωση 20 χρόνων από την ίδρυσή του. Από το 1983 μέχρι σήμερα στα μουσειακά πράγματα της χώρας έχουν συμβεί σημαντικές αλλαγές. Ιδρύθηκαν πολλά νέα Μουσεία με σύγχρονες μουσειολογικές προδιαγραφές: οργανώθηκαν πολλές εκθέσεις που προσέλκυαν το ενδιαφέρον ενός ευρύτατου κοινού για το περιεχόμενο αλλά και για τις μουσειογραφικές τεχνικές που χρησιμοποιήσαν τα Μουσεία καθιέρωσαν σαν μόνιμη δραστηριότητά τους τα εκπαιδευτικά προγράμματα: σημειώθηκαν σημαντικές πρόοδοι στους τομείς της συντήρησης και της μουσειακής τεκμηρίωσης: η μουσειολογία διδάσκεται πλέον στα ΑΕΙ: ο Νόμος 3028/2002 «Για την προστασία των αρχαιοτήτων και εν γένει της πολιτιστικής κληρονομιάς» περιλαμβάνει για πρώτη φορά ειδικές διατάξεις για τα Μουσεία που βασίζονται σε μεγάλο βαθμό στον Κώδικα Επαγγελματικής Δεοντολογίας του ICOM. Επίσης, ο νέος Νόμος προβλέπει τη συγκρότηση Συμβουλίου Μουσείων στο Υπουργείο Πολιτισμού, στο οποίο μετέχει και εκπρόσωπος του ICOM.

Οι αντιλήψεις άλλαξαν,
τα Μουσεία αλλάζουν

Στα 20 αυτά χρόνια το Ελληνικό Τμήμα του ICOM προσπάθησε να δώσει ώθηση σε ένα ευρύ επιστημονικό διάλογο, μετέφερε στον ελληνικό χώρο τη διεθνή εμπειρία, συνέβαλε στη δημιουργία ενός διαύλου επικοινωνίας μεταξύ των ελληνικών και των ξένων Μουσείων.

Οργάνωσε συμπόσια, φιλοξένησε τις Συναντήσεις Διεθνών Επιτροπών, πραγματοποίησε εκδόσεις που εμπλούτισαν τη σχετική βιβλιογραφία. Η συμβολή του στους τομείς της μουσειοπαιδαγωγικής, της συντήρησης και της μουσειακής τεκμηρίωσης έχει αναγνωριστεί από τη μουσειακή και γενικότερα από την επιστημονική κοινότητα.

Ελπίζουμε ότι το Ενημερωτικό Δελτίο θα αποτελέσει χρήσιμο εργαλείο ενημέρωσης, επικοινωνίας και συνεργασίας των μελών του Ελληνικού Τμήματος. Θεωρούμε τη συμβολή σας πολύτιμη και αναγκαία ώστε το Δελτίο να γίνει ένα ανοικτό βήμα διαλόγου.

Τέτη Χατζηνικολάου

Πρόεδρος του Ελληνικού Τμήματος του ICOM

18/5/2003 Διεθνής Ημέρα Μουσείων

«Τα Μουσεία και οι Φίλοι των Μουσείων»

Το Διεθνές Συμβούλιο Μουσείων, έχοντας ως στόχο να τονίσει το ρόλο των Μουσείων στη σύγχρονη κοινωνία, όρισε ήδη από το 1977 τη 18^η Μαΐου ως Διεθνή Ημέρα των Μουσείων. Το μήνυμα της επετείου αυτής είναι τα «Μουσεία να γίνουν φορείς πολιτισμικών ανταλλαγών για την ενίσχυση της μόρφωσης, για την ανάπτυξη της αμοιβαίας κατανόησης, για τη συνεργασία και την ειρήνη ανάμεσα στους λαούς».

Το θέμα του εορτασμού για το έτος 2003 ήταν «Τα Μουσεία και οι Φίλοι των Μουσείων». Με την επιλογή του θέματος αυτού το ICOM θέλησε να αναδείξει τη συνεισφορά των Φίλων στην καλή λειτουργία των Μουσείων, αναγνωρίζοντας ότι η συνεργασία των επαγγελματιών και των καλά εκπαιδευμένων εθελοντών βελτιώνει σημαντικά τις υπηρεσίες που προσφέρουν τα Μουσεία στο κοινό, γεγονός που ενισχύει τον ευρύτερο κοινωνικό τους ρόλο.

Οι Φίλοι των Μουσείων, ενεργώντας ως άτομα ή ως μέλη σωματείων, μπορούν να βοηθούν, μεταξύ άλλων, τις προσπάθειες εμπλουτισμού των συλλογών των μουσείων, τη σύνδεση των μουσείων με το ευρύτερο κοινό, την προσέγγισή τους με τους κρατικούς φορείς προς το συμφέρον των μουσείων.

Το Μουσείο Μπενάκη ορίστηκε ως τιμώμενο Μουσείο για το 2003 και η κύρια εκδήλωση πραγματοποιήθηκε στους χώρους του στις 18 Μαΐου. Περιελάμβανε ομιλίες σχετικές με το θέμα του εορτασμού, περιήγηση στις αίθουσες του μουσείου και μουσική εκδήλωση. Χαιρετισμό απηύθυναν η Γενική Γραμματέας του ΥΠ.Π.Ο. Δρ. Λίνα Μενδώνη, η Πρόεδρος του Ελληνικού Τμήματος του ICOM κ. Τέτη Χατζηνικολάου και η Πρόεδρος της Ελληνικής Ομοσπονδίας Σωματείων Φίλων Μουσείων κ. Λίλα Ντε Τσάβες.

Παράλληλα, κατά την περίοδο του εορτασμού (12 έως 25 Μαΐου) πραγματοποιήθηκαν ποικίλες εκδηλώσεις σε Μουσεία όλης της χώρας, όπως εκθέσεις, εκπαιδευτικά προγράμματα για μαθητές πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, διαλέξεις, οργανωμένες ξεναγήσεις, ειδικές προβολές, μουσικές εκδηλώσεις, συζητήσεις στοργυλλής τράπεζας κ.λπ.

Τέλος, κατά την ημέρα του εορτασμού, όπως κάθε χρόνο, η είσοδος σε όλα τα μουσεία ήταν ελεύθερη για το κοινό.

Ακολουθούν αποσπάσματα από τις ομιλίες που πραγματοποιήθηκαν στο Μουσείο Μπενάκη:

Μουσεία και Φίλοι των Μουσείων

Οι Φίλοι των Μουσείων, άνθρωποι κατά κανόνα καλλιφερηγμένοι, φιλότεχνοι, ευαίσθητοι, φιλόμουσοι άνθρωποι, ενδιαφέρο-

νται για το ίδιο το Μουσείο και για το γνωστικό του αντικείμενο. Εκτιμούν πάνω από όλα, θαυμάζουν και αγαπούν το έργο του. Διαθέτουν από τον ελεύθερο χρόνο τους, μεριμνούν και κοπιάζουν γι' αυτό.

Το θέμα ωστόσο αρχίζει να γίνεται ιδιαίτερα ελκυστικό και ενδιαφέρον, όταν στους Φίλους, στο σώμα δηλαδή που συγκροτούν οι Φίλοι, εντάσσονται και μετέχουν και πρόσωπα που εργάστηκαν σ' αυτό το ίδιο το Μουσείο. Τα πρόσωπα αυτά μεταφέρουν λοιπόν στο φορέα των Φίλων τη γνώση, την εμπειρία, την αγάπη και κοπιάζουν για το ίδιο το Μουσείο από άλλη τώρα σκοπιά.

Αποτέλεσμα αναμενόμενο: Η όλη προσπάθεια έχει λόγους να είναι πιο εύστοχη, πιο ουσιαστική, πιο αποτελεσματική.

Στις περιπτώσεις αυτές ανήκουν τα Σωματεία κάποιων μεγάλων Μουσείων της Αθήνας, και όχι μόνον, όπως η Ένωση Φίλων Ακροπόλεως, οι Φίλοι του Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου και άλλα. Στην ομάδα αυτή ανήκει και το Σωματείο των Φίλων του Νομισματικού Μουσείου, στα Διοικητικά Συμβούλια του οποίου έχουν ενταχθεί τόσο πρώην εργαζόμενοι, κατά κύριο λόγο, σ' αυτό το ίδιο, όσο και πρώην εργαζόμενοι σε άλλα Μουσεία και Ιδρύματα, αλλά και ακαδημαϊκοί, πανεπιστημιακοί και γενικότερα επιστήμονες της ειδικότητας του Μουσείου, προσωπικότητες δηλαδή γενικότερα του χώρου.

Αποτέλεσμα: Ο προσανατολισμός του Σωματείου είναι σταθερά και με έμφαση στραμμένος προς τη νομισματική επιστήμη. Οι Φίλοι προσπαθούν, μαζί με το επιστημονικό προσωπικό του Μουσείου βέβαια, να συμβάλουν δυναμικά και ενεργά στην προώθηση της νομισματικής επιστήμης στην Ελλάδα. Είναι γνωστό βέβαια ότι το Νομισματικό είναι το μοναδικό στο είδος του Μουσείο στην Ελλάδα, και αν ίσως λιγότερο γνωστό στην πατρίδα μας, έχει ωστόσο διεθνή ακτινοβολία και κατέχει μία από τις πρώτες θέσεις στον κόσμο. Σ' αυτό, εκτός από τα μεμονωμένα νομίσματα, φυλάσσεται και ένας μεγάλος αριθμός συνόλων, νομισμάτων-θησαυρών δηλαδή, όλων των εποχών.

Οι στόχοι των Φίλων για ένα τόσο σημαντικό Μουσείο είναι αυτονόητο να είναι υψηλοί. Ένας από τους πιο φιλόδοξους στόχους είναι και η οργάνωση Συνεδρίων με αποκλειστικό περιεχόμενο τη νομισματική. Το πρώτο έγινε το 1996 στην Αθήνα με θέμα «Νόμισμα και Θρησκεία».

Τα επόμενα τρία υπακούουν σε ένα σκεπτικό, εξίσου φιλόδοξο. Πρόθεσή μας είναι να καλυφθούν μεγάλα γεωγραφικά διαμερίσματα της Ελλάδας, να εξετασθεί η νομισματική τους παραγωγή αλλά και η νομισματική κυκλοφορία σε αυτά, διαχρονικά. Ο υπότιτλος των Επιστημονικών Συναντήσεων, όπως λέγονται αυτά τα Συνέδρια, είναι: Νομισματοκοπεία - Κυκλοφορία - Ιστορία - Εικονογραφία - Αρχαίοι, Βυζαντινοί και Νεώτεροι Χρόνοι.

Συναντήσεις έγιναν το 1998 στη Θεσσαλονίκη με τίτλο «Το νόμισμα στη Μακεδονία», το 2001 στο Βόλο με τίτλο «Το νόμισμα στη Θεσσαλία», ενώ σε δέκα μέρες θα γίνει η Δ' Επιστημονική Συνάντηση στην Κω με θέμα «Το νόμισμα στα Δωδεκάνησα και στη Μικρασιατική τους Περαία».

Συνεργασθήκαμε σε όλα με συναδέλφους των τοπικών Αρχαιολογικών Εφορειών όσο και των τοπικών Πανεπιστημίων. Η επιτυχία των Συνεδρίων ήταν αλληλένδετη με τη γνώση που απέκτησε η επιστημονική κοινότητα από τις ανακοινώσεις που αναφέρονταν τόσο σε νέο, άγνωστο υλικό από την κάθε γεωγραφική περιφέρεια, όσο και από το πλούσιο υλικό του ίδιου του Μουσείου.

Τα Πρακτικά, πολύτιμοι τόμοι βιβλιογραφικής αναφοράς, δημοσιεύονται στο εκδοτικό όργανο του Σωματείου.

Φιλόδοξη ασφαλώς και αυτή μας η προσπάθεια με τη σειρά «ΟΒΟΛΟΣ», που έχει πάρει τον τίτλο από υποδιαίρεση της αρχαίας δραχμής. Η προσφορά της ωστόσο κάθε άλλο παρά της αξίας οβολου μοιάζει να είναι. Στους τόμους της σειράς, εκτός από τα Πρακτικά των Συνεδρίων, δημοσιεύονται και μονογραφίες που καλύπτουν ενδιαφέροντα θέματα της νομισματικής των αρχαίων και των βυζαντινών χρόνων.

Οι υπόλοιπες εκδηλώσεις του Σωματείου, ομιλίες, ξεναγήσεις, επισκέψεις σε χώρους και Μουσεία, πάντοτε από αυστηρά επιλεγμένους ειδικούς επιστήμονες, παρέχουν στα μέλη μας υψηλής ποιότητας ενημέρωση και ψυχαγωγία με ό,τι αυτό σημαίνει ετυμολογικά.

Το Σωματείο των Φίλων του Νομισματικού Μουσείου είναι ένα νεοπαγές Σωματείο. Μόλις συμπλήρωσε τα δέκα χρόνια της ζωής του από το 1992, όταν η τότε και για πολλές δεκαετίες Διευθύντρια, η κ. Μάντω Οικονομίδου, έβαζε τις βάσεις, συγκέντρωνε τα ιδρυτικά μέλη και οργάνωσε το πρώτο Διοικητικό Συμβούλιο.

Κάποιες ενδιαφέρουσες ιδιαιτερότητες αυτού του Μουσείου και αυτού του Σωματείου αξίζει να αναφερθούν.

Τα εγκαίνια της νέας Έκθεσης στο Ιλίου Μέλαθρον έγιναν μόλις το Δεκέμβριο του 1998 από τον Υπουργό Πολιτισμού, τον κ. Ε. Βενιζέλο. Ωστόσο, εμείς, οι αρχαιολόγοι του Μουσείου και του Σωματείου, είχαμε ετοιμάσει από κάποια χρόνια πριν τον Κατάλογο της Έκθεσης του νέου Μουσείου, τον τόμο με τίτλο «Νομίσματα και Νομισματική».

Σύμπτωμα όχι και τόσο σύνηθες στις μέρες μας.

Αλλά υπάρχει και άλλο πρωθύστερο χαρακτηριστικό: Εν όψει της μεταστέγασης του Νομισματικού στο Ιλίου Μέλαθρον, η παλαιά Έκθεση του Μουσείου στην οδό Τοσίτσα είχε κλείσει στις αρχές της δεκαετίας του 1990. Το Σωματείο ιδρύθηκε το 1992 και το Ιλίου Μέλαθρον εγκαινιάστηκε το 1998. Το Σωματείο των Φίλων λειτούργησε δηλαδή για έξι ολόκληρα

χρόνια χωρίς Μουσείο. Μοιάζει αλήθεια με μαγική εικόνα: Σωματείο Φίλων Μουσείου χωρίς Μουσείο ή μήπως περίσσειμα κουράγιου, γενναιοδωρίας, αγάπης, ή μήπως οι Φίλοι που εγγράφονταν είχαν την πεποίθηση ότι το νέο Μουσείο που θα στηνόταν, θα άξιζε τον κόπο και να το υποστηρίξουν και να το αγαπήσουν;

Αυτή η γενναιοδωρη πράγματι στάση ίσχυε για τα μέλη που εγγράφονταν τότε, αυτά τα έξι χρόνια που το Μουσείο δεν είχε ακόμα ανοίξει.

Για εμάς τους πρώην εργαζόμενους το πράγμα ήταν πολύ απλό. Η σχέση αγάπης και στοργής ήταν δεδομένη και αναλλοίωτη, γιατί δεν μπορείς βέβαια να επιβάλεις σε κάποιον να πάψει να αγαπά το σπίτι και την οικογένειά του. Και για ορισμένους από εμάς, μετά από κάποιες δεκαετίες, το Νομισματικό Μουσείο είναι το σπίτι μας.

Μίνα Γαλάνη-Κρίκου
Αρχαιολόγος - Νομισματολόγος

Οι Φίλοι του Μουσείου και η Νέα Γενιά

Εάν μια κοινωνία μπορέσει να στηρίξει ένα Μουσείο, σημαίνει ότι ήδη έχει αποκτήσει ένα επίπεδο. Εάν τώρα η κοινωνία μπορεί να στηρίξει και να αναπτύξει το Σωματείο των Φίλων του Μουσείου, τότε σημαίνει ότι η κοινωνία αυτή όχι μόνο στηρίζει, αλλά και έχει αγκαλιάσει το Μουσείο.

Το Μουσείο Φυσικής Ιστορίας παραπέμπει στο φυσικό περιβάλλον, προσπαθώντας να δημιουργήσει σχέσεις φιλίας ανάμεσα στον άνθρωπο και τους υπόλοιπους οργανισμούς, να βοηθήσει στην κατανόηση των φυσικών νόμων, να δείξει το πραγματικό μέγεθος του ανθρώπου. Ένα Μουσείο Φυσικής Ιστορίας, τόσο καλύτερα πετυχαίνει το στόχο του, όσο στενότερα συνδέει τον επισκέπτη – το κοινό του – με το φυσικό περιβάλλον.

Αυτό το σκεπτικό προσπάθησαν να κάνουν πράξη οι Φίλοι του Μουσείου Γουλανδρή Φυσικής Ιστορίας, που γιορτάζουν φέτος τα 25 τους χρόνια. Δεν θ' αναφερθώ εδώ στις δραστηριότητες των ενηλίκων, ούτε στην έμμεση επαφή με τα παιδιά, μέσα από τις μουσειοσκευές και τα έντυπα. Θ' αναφερθώ στην άμεση επαφή με τα παιδιά, που ξεκίνησε το 1985.

Ξεκινήσαμε λοιπόν οργανώνοντας δραστηριότητες μια φορά το μήνα, Σάββατο ή Κυριακή. Με σύμμαχο το φιλόξενο κλίμα και το φως της πατρίδας μας, υλοποιήσαμε τις περισσότερες δραστηριότητες «εκτός των τειχών» του Μουσείου, σε διάρκεια μιας μονοήμερης εκδρομής. Ξεναγοί μας ειδικοί επιστήμονες που δέχονταν αφιλοκερδώς να μας συνοδεύουν, αλλά και απλοί άνθρωποι, βιοκαλλιεργητές, ψαράδες, ορειβάτες κ. ά.

Τα παιδιά μας δεν γνωρίζονταν μεταξύ τους, άρα χρειαζόταν μια προετοιμασία γνωριμίας, ώστε να αισθανθούν καλύτερα, πράγμα όχι εύκολο, επειδή τα παιδιά συναντιόνταν αραιά και οι ηλικίες ήταν μεν κοντινές αλλά όχι ίδιες. Αλλά και επειδή η ομάδα παρέμενε η ίδια, επί 3-4 χρόνια, μέχρι να μεγαλώσουν τα παιδιά, κι έτσι μέσα σ' αυτό το διάστημα έπρεπε να υλοποιούμε μεγάλη ποικιλία από περιβαλλοντικές δράσεις, αφού απευθύνονταν στην ίδια ομάδα. Οι δράσεις όφειλαν να είναι επιστημονικά τεκμηριωμένες, παιδαγωγικά σωστές και κυρίως ελκυστικές, αφού τα παιδιά θα έρχονταν με τη δική τους θέληση.

Στόχος μας δεν ήταν να υποκαταστήσουμε το σχολείο, μεταφέροντας γνώσεις, ούτε και επιδιώξαμε σύνδεση με τη σχολική ύλη. Κρατήσαμε την πολυτέλεια του προαιρετικού. Στόχος μας ήταν και είναι, να βοηθήσουμε στη δημιουργία υπεύθυνων πολιτών, να ξυπνήσουμε αισθήματα δικαιοσύνης ανάμεσα στους ζωντανούς οργανισμούς, αλλά κυρίως να χαρούμε και να αντιληφθούμε ότι είναι δυνατόν να διασκεδάσουμε και να ψυχαγωγηθούμε, έξω από τέσσερις τοίχους.

Τολμήσαμε λοιπόν δραστηριότητες, συχνά ριψοκίνδυνες, άλλοτε με ένα θέμα που διαρκούσε όλη τη χρονιά, και άλλοτε με μεμονωμένα θέματα. Αρκετά παιδιά περπατούσαν για πρώτη φορά σε μονοπάτι και δοκίμαζαν εμπειρίες αυτοπειθαρχίας, σωματική κούραση, δίψα, κρύο και άλλα αισθήματα, από τα οποία συνήθως η οικογένεια επιμελώς τα «προστατεύει».

Αλλά τα παιδιά γεύονταν και την ανταμοιβή του κόπου τους, όταν κάποτε φτάνοντας στην κορυφή, αναρωτιόνταν: Εγώ το περπάτησα όλο αυτό;

Από κείνη την πρώτη εποχή ξεχωρίζω κάποια παιχνίδια στους πορτοκαλέωνες της Αργολίδας, τη διάπλευση της διώρυγας της Κορίνθου, την ξενάγηση στο Θριάσιο πεδίο και το αρχαίο θέατρο από το δήμαρχο Ελευσίνας. Κάποια από τα παιδιά εκείνα βρίσκονται σήμερα στη δεύτερη γενιά ως μέλη των «Φίλων» με τα δικά τους παιδιά.

Περισσότερο κόπο όμως απαιτούν οι ετήσιες δραστηριότητες με ένα συγκεκριμένο θέμα:

Το 1992: «Ο Κηφισός χθες-σήμερα-αύριο», που ως δραστηριότητα είναι το καμάρι μας, αλλά ως ποταμός η απογοήτευσή μας. Ωστόσο ο «Κηφισός» σηματοδότησε τόσο τις πολύμηνες εκπαιδευτικές μας δράσεις όσο και τις στενές φιλικές σχέσεις των συνεργατών μας.

Το 1994, βαδίσουμε στο Ρέμα του Κοκκιναρά, στη Ρεματιά Χαλανδρίου και στο Ρέμα Διονύσου, από δύο φορές στο καθένα, σε διαφορετικές εποχές του χρόνου.

Το 1996, με τον τίτλο «Βράχος και Ζωή-Πέτρα και Ιστορία», ασχοληθήκαμε με τα γεωλογικά μνημεία της Αττικής, εκεί όπου μπορούμε να διαβάσουμε την ιστορία της αττικής γης αλλά και της ζωής πάνω σ' αυτήν.

Το 1998, «Μεσ' του Αιγαίου τα Νερά» Ιστορία, βιολογία, έμπνευση και εκμετάλλευση αυτής της πανέμορφης θάλασσας. Η δράση αυτή ολοκληρώθηκε με διήμερη παραμονή στην Ύδρα, πράγμα που συνέδεσε πολύ τα μέλη της ομάδας.

Το 2000, «Το Έδαφος η μητέρα όλων μας», θέμα που συνδέεται με τη διατροφή των οργανισμών και με την ανακύκλωση της ύλης. Αφού ολοκληρωθούν οι πολύμηνες δράσεις, παρουσιάζονται από τα παιδιά στο κοινό, ή γίνονται ειδικά αφιερώματα στο ενημερωτικό μας δελτίο.

Από το 2000 θεσπίσαμε τις οικογένειες-μέλη (γονείς με ανήλικα παιδιά). Αν και ο θεσμός της οικογένειας περνάει κάποια κρίση στην εποχή μας, η πρόταση της προέδρου, της κ. Φρόσως Πηλαβάκη, πέτυχε και απέδωσε καρπούς. Οι οικογένειες αντικατέστησαν σιγά-σιγά τα παιδιά-μέλη και πέρσι, μετά από 17 χρόνια λειτουργίας της ΠΑΡΕΑΣ, αναδομηθήκαμε. Πάψαμε να γράφουμε μεμονωμένα παιδιά-μέλη. Τα παιδιά μας τώρα είναι μέλη οικογενειών, αλλά και ανεξάρτητα, που μαθαίνουν τις εκδηλώσεις μας και έρχονται τακτικά.

Η φετινή χρονιά ήταν αφιερωμένη στην επικαιρότητα της φύσης. Την ονομάσαμε «Κυριακές με χρώματα κι αρώματα από τον κύκλο του χρόνου» και απευθυνόταν σε παιδιά και όσους αισθάνονται παιδιά.

Ο θρίαμβος της εθελοντικής εργασίας για μας είναι η Έκθεση οικολογικού βιβλίου, που γίνεται τα 6 τελευταία χρόνια και έχει εξελιχθεί σε ετήσιο θεσμό γιορτής του Βιβλίου στην Κηφισιά, με καλλιτεχνικές εκδηλώσεις, εργαστήρια και άλλα δρώμενα. Στην Έκθεση εργάζονται όλα τα μέλη του Δ.Σ. μαζί με 20 περίπου ακόμη εθελοντές.

Το φυσικό περιβάλλον αποτελεί ασφαλώς πηγή δημιουργίας. Για να μπορέσει όμως να τη διακρίνει ένας άνθρωπος, χρειάζεται να έχει εξασκηθεί από νωρίς. Να έχει δημιουργήσει μέσα του τις συνθήκες ώστε να μπορέσει να αξιοποιήσει το τοπίο και τους φυσικούς νόμους. Οι Φίλοι του Μουσείου Γουλανδρή Φυσικής Ιστορίας προσπαθούν να δημιουργήσουν αυτές τις συνθήκες στη νέα γενιά.

Η οικογένεια του Μουσείου είναι οι Φίλοι του. Τα παιδιά των Φίλων είναι το μέλλον του. Ένα μέλλον που, για ένα Μουσείο Φυσικής Ιστορίας, πορεύεται μαζί με το μέλλον του ανθρώπου στον Πλανήτη.

Άννα Κρεμέζη-Μαργαριτούλη

Περιβαλλοντολόγος

Οι Φίλοι του Πελοποννησιακού Λαογραφικού Ιδρύματος

Το Πελοποννησιακό Λαογραφικό Ίδρυμα ιδρύθηκε το 1974 από τη σκηνογράφο και ενδυματολόγο Ιωάννα Παπαντωνίου και έχει έδρα το Ναύπλιο. Σκοπός του είναι η έρευνα, διάσωση, μελέτη και προβολή του νεότερου ελληνικού πολιτισμού.

Στο κτίριο της οδού Βασ. Αλεξάνδρου στο Ναύπλιο στεγάζεται το Λαογραφικό Μουσείο του ιδρύματος που το 1981 τιμήθηκε με το Ευρωπαϊκό Βραβείο του Μουσείου της χρονιάς.

Το 1999 γιόρτασε τα 25 του χρόνια μέσα από τη νέα του έκθεση «Τα καλύτερα του Π.Λ.Ι.», με σκοπό να προβάλει τον πλούτο των συλλογών του και να τιμήσει τους δωρητές του.

Το Ίδρυμα εκδίδει βιβλία, κάρτες, ημερολόγια, αφίσες, καθώς και το επιστημονικό περιοδικό «Εθνογραφικά». Στην εκδοτική του δραστηριότητα περιλαμβάνεται επίσης η παραγωγή δίσκων με ελληνική δημοτική μουσική, από ηχοληψίες συνεργατών του στην ύπαιθρο, που διατίθενται στο πωλητήριο του.

Το 1989, με τη μετατροπή του κτιρίου της αποθήκης του παλιού σιδηροδρομικού σταθμού Ναυπλίου που παραχωρήθηκε από το Δήμο Ναυπλιένων, το Π.Λ.Ι. δημιουργεί το «Σταθμό», έναν πυρήνα για τη δημιουργία Μουσείου με πολλαπλές λειτουργίες, όπου στεγάζεται ένα τμήμα των συλλογών του για το παιδί: αντικείμενα σχετικά με τη γέννηση, τη βάπτιση, το σχολείο, φιγούρες του κουκλοθέατρου και του Καραγκιόζη, παιχνίδια όλων των ειδών. Σ' αυτό το χώρο λειτουργούν τα εκπαιδευτικά προγράμματα που στοχεύουν στη μάθηση μέσα από το παιχνίδι και τη διασκέδαση με αγάπη και σεβασμό στη λαϊκή παράδοση και το περιβάλλον.

Από το 1974 που ιδρύθηκε το Π.Λ.Ι. μέχρι σήμερα, σχεδόν 30 χρόνια από τότε, έχει διαγράψει μια πολύ σημαντική πορεία, μεγάλη και ξεχωριστή συγκριτικά με το μικρό του μέγεθος, σε όλους τους τομείς που τάχθηκε να υπηρετήσει: στον ερευνητικό και εκδοτικό τομέα, στην προβολή του νεότερου ελληνικού πολιτισμού, στα εκπαιδευτικά προγράμματα. Μεγάλη είναι επίσης και η προσφορά του στη βελτίωση της ποιότητας ζωής της τοπικής κοινωνίας. Με τη δράση του δημιούργησε τους όρους και τις προϋποθέσεις όχι μόνο για απλή συμμετοχή των πολιτών στις εκδηλώσεις του, αλλά και για την ενεργοποίησή τους, ώστε να αναπτυχθεί μια επικοινωνία του κοινού με το μουσείο βασισμένη σε σταθερές βάσεις και με αμφίδρομες σχέσεις. Πάνω σ' αυτές τις βάσεις δημιουργήθηκε στην αρχή μια ομάδα από λίγους προσωπικούς φίλους του Μουσείου και κάποιους πολίτες που πρόσφεραν εθελοντικά τις υπηρεσίες τους.

Το 1989 ιδρύεται το Σωματείο «Φίλοι του Π.Λ.Ι.». Θέτει ως σκοπό του την ηθική και υλική συμπαράσταση των σκοπών του Ιδρύματος, τη συμβολή στη διάδοση στο ευρύ κοινό των σκοπών του και της σημασίας του έργου του, τη συμβολή στην έρευνα, διάσωση, μελέτη και προβολή του παραδοσιακού πολιτισμού της Πελοποννήσου αλλά και όλης της Ελλάδας.

Τα μέσα με τα οποία θα επιδιώξει να πετύχει τους σκοπούς της δημιουργίας του είναι: διαλέξεις, προβολές, οργάνωση επιστη-

μονικών συνεδρίων, συνεργασία με άτομα, άλλα σωματεία, ιδρύματα και φορείς, συνεργασία με το Δ.Σ. του Π.Λ.Ι. για την οργάνωση εκδηλώσεων και ανταλλαγή απόψεων, και γενικά κάθε ενέργεια που θα βοηθήσει στην προαγωγή των σκοπών του Μουσείου.

Η σχέση Μουσείου και Φίλων πέρασε από διάφορες φάσεις ώπου να ξεκαθαριστούν στην πράξη τα όρια δράσης και πρωτοβουλιών του Σωματείου. Με βασικό όμως κίνητρο την αγάπη για το χώρο και τον πολιτισμό, η σχέση αυτή σταδιακά πήρε το σχήμα της συνεργασίας.

Προσπαθώντας να σηματοδοτήσουμε τον κοινωνικό ρόλο των Φίλων του Π.Λ.Ι., θα πρέπει αρχικά να τονίσουμε ένα βασικό του χαρακτηριστικό που διαμόρφωσε και διαμορφώνει αυτή την αμφίδρομη σχέση του με το Μουσείο.

Ζούμε και ενεργούμε σε μια μικρή κοινωνία που οι σχέσεις των ανθρώπων μεταξύ τους είναι διαφορετικές από τις σχέσεις των ανθρώπων που ζουν σε μια μεγάλη πόλη. Επομένως, και ο ρόλος των Φίλων του Μουσείου πρέπει να δοθεί και να κριθεί μέσα σ' αυτό το πλαίσιο του μικρόκοσμου μιας περιορισμένης και αρκετά κλειστής κοινωνίας. Μιας κοινωνίας στην οποία λίγο-πολύ σχεδόν όλοι γνωριζόμαστε μεταξύ μας, γνωρίζουμε καταστάσεις και περιστατικά, μιας κοινωνίας που από τη φύση της έχει τις καλές και τις άσχημες πλευρές της. Αν αφεθείς σ' αυτές τις μικροκοινωνίες, μένεις στο τέλμα της καθημερινότητας που μπορεί να μη σου δημιουργεί το άγχος της μεγαλούπολης, σε βουλιάζει όμως σε μια στασιμότητα που μπορεί ή να σε κλείσει στο στενό ρυθμό της οικογενειακής ρουτίνας, ή να σε οδηγήσει σε καταστάσεις που υποβιβάζουν το επίπεδο των ανθρώπινων σχέσεων δίνοντας μόνο ενδιαφέρον στο τι κάνει ο άλλος. Από την άλλη μεριά, αν ξεφύγεις, η επικοινωνία γίνεται πιο εύκολη, πιο ζεστή, πιο δημιουργική.

Στα 14 χρόνια λειτουργίας του Σωματείου έγιναν προσπάθειες ώστε οι Φίλοι, θέτοντας στη διάθεση του Μουσείου τις γνώσεις και τις ικανότητές τους για ποιοτική συνεργασία και επικοινωνία, να προβάλουν στην τοπική κοινωνία την εικόνα του Μουσείου και να γίνουν ο συνδετικός κρίκος, φέρνοντας στο Μουσείο ένα κοινό που ίσως δεν θα έφτανε ποτέ.

Το ουσιαστικό ξεκίνημα της συνεργασίας έγινε με το στήσιμο του εκπαιδευτικού προγράμματος «Το Ναύπλιο τον 19^ο αιώνα». Το πρόγραμμα αυτό είναι μια περιδιάβαση της πόλης μέσα από την ιστορία της την περίοδο που ήταν πρωτεύουσα του νεοσύστατου νεοελληνικού κράτους. Οι μαθητές έρχονται σε επαφή με την πόλη-μουσείο, παρατηρούν κτίρια, κάνουν συγκρίσεις, συμμετέχουν ενεργά. Είναι μια ζωντανή επαφή με την τοπική ιστορία.

Οι Φίλοι συμμετέχουν ενεργά και στο σχεδιασμό και στην

εφαρμογή του προγράμματος. Ομάδα εκπαιδευτικών, φίλων του Π.Λ.Ι., συνεργάζεται με το τμήμα εκπαιδευτικών προγραμμάτων του Μουσείου, σχεδιάζει και εφαρμόζει το πρόγραμμα στο οποίο μέχρι τώρα συμμετείχαν πάνω από 20.000 παιδιά, μαθητές κυρίως των τριών τελευταίων τάξεων του Δημοτικού, αλλά και Γυμνασίων και Λυκείων, όχι μόνο του νομού Αργολίδας αλλά και όλων των νομών της Ελλάδας. Το ίδιο πρόγραμμα λειτουργεί σήμερα και για μεγάλους, ως ξενάγηση στην πόλη. Με τη συνεργασία αυτή δεν δένονται στενότερα μόνο οι Φίλοι με το Μουσείο. Ξεκινά η πρώτη επαφή των μικρών μαθητών που μεγαλώνουν σ' αυτή την πόλη και πολλοί από αυτούς παίρνουν μέρος και στα άλλα εκπαιδευτικά προγράμματα του Π.Λ.Ι. Αυτοί είναι η μαγιά που θα δώσει τους αυριανούς Φίλους, τους πολίτες που θα αγαπούν το χώρο και την ιστορία του. Είμαστε σίγουροι και το διαπιστώνουμε κάθε φορά μέσα από διάφορες δραστηριότητες ότι τα παιδιά νιώθουν το Μουσείο και κυρίως το «Σταθμό» χώρο δικό τους. Έχουν εξάλλου ζηήσει πολλές ευχάριστες και δημιουργικές στιγμές της παιδικής και εφηβικής τους ζωής στους χώρους του.

Συνέχεια και εξέλιξη του προγράμματος αυτού, που σηματοδοτεί τη σχέση Μουσείων και Φίλων, είναι τα εκπαιδευτικά προγράμματα ενηλίκων που ξεκίνησαν να εφαρμόζονται πιλοτικά. Αφορμή, οι εκθέσεις που στήθηκαν περιοδικά στο Μουσείο και τα εκπαιδευτικά προγράμματα που λειτούργησε το αντίστοιχο τμήμα του. Αυτά τα προγράμματα, κατάλληλα διαμορφωμένα, λειτούργησαν και ως προγράμματα ενηλίκων. Ενδεικτικά αναφέρουμε δύο. Το ένα είχε σχέση με το ψηφιδωτό και τις τεχνικές του, και το άλλο, το πρόγραμμα κεραμικής, εφαρμόστηκε, με αφορμή την έκθεση του Κέντρου Μελετών Νεότερης Κεραμικής, από τους αρχαιολόγους-κεραμίστες Ανθή Θεοδώρου και Νίκο Λιάρο. Αξίζει να αναφέρουμε το κλίμα που δημιουργήθηκε κατά τη διάρκεια της εφαρμογής τους.

Δεν είναι μόνο οι γνώσεις που αποκτήθηκαν. Είναι η ενεργοποίηση ανθρώπων της πόλης που έδειξαν ενδιαφέρον για να μάθουν και να δημιουργήσουν. Είναι η ζεστασιά που συνήθως αναπτύσσεται στις ανθρώπινες σχέσεις. Για άλλους ήταν η ανάγκη να ξεφύγουν από τη ρουτίνα και να κάνουν κάτι διαφορετικό, κάτι που να τους ενδιαφέρει. Ήταν ακόμα η ανάγκη να κάνουν πράγματα με τα χέρια, να δημιουργήσουν, κυρίως αν η δουλειά τους είναι καθαρά πνευματική. Θα ήταν υπερβολή να πούμε πως τέτοιου είδους προγράμματα λειτουργούν και θεραπευτικά; Κυρίως για ανθρώπους μοναχικούς, δύσκολους στις σχέσεις τους, ανθρώπους στη σύνταξη, γυναίκες που ξαφνικά, αφού μεγάλωσαν τα παιδιά και έφυγαν, τώρα με τι θα ασχοληθούν; Έχουμε τέτοιες περιπτώσεις ανθρώπων στους Φίλους. Αυτό δεν είναι άραγε

ένα μεγάλο κομμάτι του κοινωνικού μας ρόλου; Αυτά τα ανοίγματα έδωσαν το ερέθισμα σε ανθρώπους που δεν είχαν ξαναμπεί στο Μουσείο να το γνωρίσουν και να το αγαπήσουν, να το εκτιμήσουν, και στη συνέχεια να μεταφέρουν τις εμπειρίες τους στον περίγυρό τους.

Επίσης, πολλές φορές δεχθήκαμε στο χώρο μας, το χώρο του Μουσείου, ξεναγήσαμε και φιλοξενήσαμε Φίλους από άλλα Μουσεία. Μέσα από αυτή την ανταλλαγή μοιραστήκαμε εμπειρίες και δημιουργήσαμε φίλιες.

Μια ομάδα Φίλων εκπαιδεύτηκε ειδικά για ξεναγήσεις στην έκθεση του Μουσείου. Έγιναν ξεναγήσεις σε επαγγελματικές ομάδες της περιοχής (εμπόρους, εκπαιδευτικούς, στρατιωτικούς, οδηγούς ταξί), αλλά και σε ομάδες που επισκέφθηκαν την πόλη κατά τη διάρκεια συνεδρίων ή εκπαιδευτικών εκδρομών.

Πολύ συχνά, με την ευκαιρία περιοδικών εκθέσεων που γίνονται στην αίθουσα εκδηλώσεων του Μουσείου, παρακολουθούμε ομιλίες σχετικές με το θέμα της έκθεσης. Ενεργοποιούμε τους Φίλους και την τοπική κοινωνία, προσφέρουμε βοήθεια στο ολιγομελές προσωπικό του Μουσείου, συναντιόμαστε στον τόσο οικείο πια για μας χώρο, μαθαίνουμε, φιλοξενούμε τους επισκέπτες. Μέσα από αυτή την επαφή και τη σχέση, απολαμβάνουμε τα γνωστικά οφέλη που κάθε φορά μας προσφέρονται, νιώθουμε ικανοποίηση που προσφέρουμε και που αυτή η μικρή προσφορά μας φαίνεται πως έχει αντίκρισμα, και αυτό το βλέπουμε στις σχέσεις μας με το Διοικητικό Συμβούλιο και το προσωπικό του Μουσείου. Εμείς, οι Φίλοι του Π.Λ.Ι., στο Μουσείο περνάμε καλά!

Σοφία Γεωργίου-Γρυπάρη
Φιλόλογος

Ημερίδα Ελληνικής Ομοσπονδίας Σωματείων Φίλων των Μουσείων (ΕΟΣΦΙΜ)

Στις 18 Απριλίου 2003 η Ελληνική Ομοσπονδία Σωματείων Φίλων των Μουσείων (ΕΟΣΦΙΜ) διοργάνωσε Ημερίδα με θέμα «Εθελοντισμός και οι Φίλοι των Μουσείων στην Ολυμπιάδα του 2004. Προσδοκίες και προοπτικές».

Η Ημερίδα πραγματοποιήθηκε υπό την αιγίδα του Δήμου Αθηναίων στο Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών, στο πλαίσιο της επικοινωνίας της Ομοσπονδίας με τα μέλη της και το ευρύτερο κοινό. Έλαβαν μέρος ομιλητές που εκπροσωπούσαν τα Μουσεία και Σωματεία Φίλων.

Το θέμα της Ημερίδας συνδυάστηκε με το περιεχόμενο του εορτασμού της Διεθνούς Ημέρας Μουσείων 2003.

Διεθνείς Επιτροπές του ICOM - Ομάδες Εργασίας του Ελληνικού Τμήματος

Μουσείο - Σχολείο

6ο Περιφερειακό Σεμινάριο

Στις 20, 21 και 22 Σεπτεμβρίου 2002 πραγματοποιήθηκε στην πόλη της Καβάλας το 6^ο Περιφερειακό Σεμινάριο «Μουσείο - Σχολείο» για 200 εκπαιδευτικούς της πρωτοβάθμιας και της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης του Νομού. Το Σεμινάριο, που διοργανώνεται από το Ελληνικό Τμήμα του ICOM σε συνεργασία με τα Υπουργεία Πολιτισμού και Παιδείας, έχει ως στόχο την περαιτέρω ενδυνάμωση του εκπαιδευτικού ρόλου των μουσείων και την ανάπτυξη ενός γόνιμου διαλόγου μεταξύ των εκπαιδευτικών και όσων ασχολούνται με τη διαχείριση της πολιτιστικής κληρονομιάς.

Το Σεμινάριο «Μουσείο - Σχολείο» οργανώθηκε για πρώτη φορά το 1990, στο Ναύπλιο, με την υποστήριξη του Πελοποννησιακού Λαογραφικού Ιδρύματος. Τα επόμενα χρόνια σεμινάρια πραγματοποιήθηκαν στο Δίον (1991), σε συνεργασία με το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, στην Πάτρα (1993), σε συνεργασία με το τοπικό Μουσείο Λαϊκής Τέχνης, καθώς και στα Ιωάννινα (1994) και στην Καλαμάτα (1997). Το 6^ο Περιφερειακό Σεμινάριο υλοποιήθηκε με τη συνεργασία και υποστήριξη του Δημοτικού Μουσείου Καβάλας και φιλοξενήθηκε στις κτιριακές εγκαταστάσεις του Τ.Ε.Ι. Καβάλας.

Στο πρώτο μέρος του Σεμιναρίου οι εκπαιδευτικοί παρακολούθησαν εννέα εισηγήσεις που προσέγγισαν διαφορετικές πτυχές της μουσειακής εκπαίδευσης, όπως η ερμηνεία του μουσειακού αντικειμένου, οι θεωρητικές αρχές και οι πρακτικές παράμετροι που αφορούν στο σχεδιασμό εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων σε μουσεία, μνημεία, αρχαιολογικούς χώρους και το φυσικό περιβάλλον, η διαθεματική προσέγγιση της σχολικής ύλης, η δυνατότητα αξιοποίησης μουσειοσκευών και άλλων κινητών πολιτιστικών μονάδων, αλλά και η χρήση έντυπου εκπαιδευτικού υλικού στη σχολική πράξη.

Στο δεύτερο μέρος του Σεμιναρίου δημιουργήθηκαν δώ-

δεκα ομάδες εργασίας, οι οποίες επισκέφθηκαν ισάριθμα μουσεία, μνημεία, αρχαιολογικούς και άλλους χώρους της περιοχής, με σκοπό το σχεδιασμό - από την πλευρά των εκπαιδευτικών - πρωτότυπων εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων, με αφετηρία τους συγκεκριμένους χώρους πολιτισμικής αναφοράς. Τα αποτελέσματα κάθε ομάδας εργασίας ανακοινώθηκαν στην ολομέλεια του Σεμιναρίου.

Κατά τη διάρκεια της τριήμερης διοργάνωσης, οι εκπαιδευτικοί είχαν επίσης τη δυνατότητα να παρακολουθήσουν παρουσίαση των εκπαιδευτικών δράσεων των τοπικών φορέων, και συγκεκριμένα, τα προγράμματα του Δημοτικού Μουσείου Καβάλας και τα προγράμματα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης των Δ/νσεων Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης του Νομού.

Ο κεντρικός κορμός του Σεμιναρίου πλαισιώθηκε από προβολές βίντεο, εκθέσεις και διανομή έντυπου υλικού, για να είναι πιο σαφής η συζήτηση για τις ερμηνευτικές εκπαιδευτικές δράσεις στους χώρους πολιτιστικής κληρονομιάς. Συγκεκριμένα:

- Πραγματοποιήθηκαν προβολές βίντεο για εκπαιδευτικά προγράμματα διαφορετικού χαρακτήρα, που ανέδειξαν τις πολλαπλές δυνατότητες της μουσειακής εκπαίδευσης.
- Λειτουργήσε έκθεση μουσειοσκευών και έκθεση του εκπαιδευτικού υλικού του προγράμματος «ΜΕΛΙΝΑ - Εκπαίδευση και Πολιτισμός», όπου ξενάγησαν τους συνέδρους οι εκπρόσωποι των αρμόδιων φορέων.
- Διανεμήθηκε η έκδοση του ICOM «Μουσείο - Σχολείο, 6ο Περιφερειακό Σεμινάριο» (245 σελ.), η οποία περιλαμβάνει όλες τις εισηγήσεις που παρουσιάστηκαν στο Σεμινάριο της Καβάλας, καθώς και εκτενή ενημερωτικά κείμενα για τις τρέχουσες μουσειακές εκπαιδευτικές δράσεις κρατικών και μη κρατικών φορέων.
- Τέλος, διανεμήθηκε έντυπο πληροφοριακό υλικό σχετικό με παλιότερες και νέες εκπαιδευτικές δράσεις μουσείων και άλλων φορέων, όπως γενικά ενημερωτικά έντυπα, φάκελοι για τον εκπαιδευτικό, τετράδια για το μαθητή, αφίσες, κατάλογοι εκθέσεων κ.λ.π..

Η τοπική ραδιοφωνία και η τηλεόραση κάλυψαν τις εργασίες του Σεμιναρίου, ενώ ενημερωτικά σημειώματα δημοσιεύτηκαν στον ημερήσιο τύπο της Καβάλας και της Αθήνας.

Αμαλία Τσιτούρη
Αρχαιολόγος - Μουσειολόγος

¹ Η έκδοση διατίθεται από τα γραφεία του Ελληνικού Τμήματος του ICOM, στην τιμή των 12 ευρώ για τα μέλη και στην τιμή των 15 ευρώ για τα μη μέλη.

Επιτροπή για την Εκπαίδευση και την Πολιτιστική Δράση στα Μουσεία

Η Ομάδα Εργασίας για την Εκπαίδευση και την Πολιτιστική Δράση στα Μουσεία (Committee of Education and Cultural Action - CECA), που λειτουργεί στους κόλπους του Ελληνικού Τμήματος του ICOM από το 1986, πραγματοποίησε κατά τη διάρκεια του έτους 2003 σειρά συναντήσεων με αντικείμενο την αλληλοενημέρωση για τις τρέχουσες μουσειακές εκπαιδευτικές δράσεις και την ανταλλαγή απόψεων σχετικά με τις προοπτικές της μουσειοπαιδαγωγικής στην Ελλάδα. Στο πλαίσιο αυτό η Ομάδα επισκέφθηκε το Μουσείο Ελληνικής Λαϊκής Τέχνης, το Μουσείο Ελληνικής Παιδικής Τέχνης και την περιοδική έκθεση Salvador Dali, που φιλοξένησε το Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης στο Μέγαρο Σταθάτου. Κατά τη διάρκεια των επισκέψεων αυτών, πραγματοποιήθηκαν ειδικές ξεναγήσεις στους εκθεσιακούς χώρους από τους υπεύθυνους των εκπαιδευτικών τμημάτων, παρουσιάστηκαν οι πρόσφατες δράσεις και το σχετικό εκπαιδευτικό υλικό (μουσειοσκευές, φάκελοι για τον εκπαιδευτικό, φυλλάδια εργασίας για μαθητές κ.λπ.), ενώ διανεμήθηκε στα μέλη της Ομάδας έντυπο ενημερωτικό υλικό για τα Μουσεία και την επικοινωνιακή, εκπαιδευτική τους δραστηριότητα.

Συντήρηση Αρχαιοτήτων και Έργων Τέχνης

Το Ελληνικό Τμήμα του ICOM και η Πανελλήνια Ένωση Συντηρητών Αρχαιοτήτων, στο πλαίσιο της σταθερής και εποικοδομητικής συνεργασίας που έχουν αναπτύξει, αποφάσισαν τη διοργάνωση κύκλων ομιλιών για τη συντήρηση αρχαιοτήτων και έργων τέχνης. Ο Α΄ κύκλος ομιλιών πραγματοποιήθηκε στις 4 Νοεμβρίου 2003 στο κτίριο του ICOM και περιελάμβανε τις παρακάτω ομιλίες:

- Συντήρηση έφυδρων και μη έφυδρων υλικών με πολυμερή και σιλικόνες. Παρουσίαση μιας παραλλαγής της μεθόδου σε δείγματα έφυδρου σκοινιού.
(Wayne Smith, Associate Professor, Texas A&M University, Archaeological Preservation Research Laboratory – Helen Deolf, Conservator, Archaeological Preservation Research Laboratory, Texas – Αναστασία Κουκά, Συντηρήτρια Εφορείας Εναλίων Αρχαιοτήτων ΥΠ.ΠΟ.).
- Περιβαλλοντική ρύπανση στα Μουσεία.
(Βάιος Γανίτης, Συντηρητής Αρχαιοτήτων, 1η Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων ΥΠ.ΠΟ.).
- Έκθεση και συντήρηση, εφαρμοσμένες περιπτώσεις.
(Ηβη Γαβριηλίδη, Goppion s.r.l. Laboratorio museotecnico, Μιλάνο).

- Σύστημα πολυφασματικής απεικόνισης για την ανάλυση και τη συντήρηση αντικειμένων καλλιτεχνικής και ιστορικής αξίας.
(Ιωάννα Κακούλη – Γιάννης Βισσάκης, Forth Photonics).

Επίσης, το Ελληνικό Τμήμα του ICOM, σε συνεργασία με το Τμήμα Συντήρησης Αρχαιοτήτων και Έργων Τέχνης του ΤΕΙ Αθήνας και τη στήριξη του ΥΠ.ΠΟ. και της Πανελλήνιας Ένωσης Συντηρητών Αρχαιοτήτων, ανέλαβαν τη διοργάνωση στη χώρα μας Διεθνούς Συμποσίου με θέμα «Recent preoccupation concerning textiles, leather and legal issues».

Το Συμπόσιο θα πραγματοποιηθεί στην Αθήνα, στο Βυζαντινό Μουσείο, από τις 21 έως τις 24 Απριλίου 2004. Ειδικότερα θα συνεδριάσουν οι ομάδες εργασίας συντήρησης υφάσματος και δέρματος, καθώς και η ειδική επιτροπή που επεξεργάζεται νομικά θέματα που αφορούν στη συντήρηση.

Από ελληνικής πλευράς η ΠΕΣΑ έχει να παρουσιάσει:

- α. Την κατοχύρωση του επαγγέλματος του συντηρητή αρχαιοτήτων (Νόμος 2557/97, άρθρο 9, § 6) τονίζοντας τη σημασία της αναφοράς του στο Νέο Αρχαιολογικό Νόμο (Ν. 3028/02), καθώς επίσης και τον καθοριστικό ρόλο του στη δημιουργία του Επιμελητηρίου Συντηρητών.
- β. Τον κώδικα επαγγελματικής δεοντολογίας για τους Συντηρητές. Αξίζει εδώ να σημειωθεί ότι η Ελλάδα είναι η μόνη χώρα στην Ευρωπαϊκή Ένωση που έχει ψηφίσει σχετική διάταξη.

Πέπη Ταβλαρίδου – Μαυρουδή
Συντονίστρια της Ομάδας Συντήρησης

Η Διεθνής Επιτροπή Πανεπιστημιακών Συλλογών και Μουσείων – UMAC

Η Διεθνής Επιτροπή Πανεπιστημιακών Συλλογών και Μουσείων (UMAC) είναι μια από τις νεότερες Διεθνείς Επιτροπές του ICOM, της οποίας ο αριθμός των μελών αυξάνεται συνεχώς. Είναι μια πολύ δυναμική Επιτροπή, η οποία αποτελεί ένα μέσο επικοινωνίας ανάμεσα σε αυτούς που εργάζονται ή συνεργάζονται με Ακαδημαϊκά Μουσεία, Πινακοθήκες και Συλλογές (συμπεριλαμβανομένων των Βοτανικών Συλλογών και των Βοτανικών Κήπων).

Στόχος της Επιτροπής είναι η προστασία της κληρονομιάς των Πανεπιστημίων. Η Επιτροπή αυτή ασχολείται επίσης με το ρόλο των συλλογών στο πλαίσιο των Ιδρυμάτων Ανωτάτης Εκπαίδευσης και των κοινωνιών που υπηρετούν. Προσφέρει στα μέλη της ένα δίκτυο επικοινωνίας για την ανάπτυξη δυνατοτήτων συνεργασίας, για τη διάδοση της γνώσης και των εμπειριών και για το άνοιγμα των πανεπιστημιακών συλλογών και μουσείων στο κοινό. Η UMAC

επικοινωνεί με τα μέλη της με όλα τα δυνατά μέσα για να επιτύχει τους σκοπούς της. Επίσης, όταν είναι απαραίτητο, προσφέρει τις συμβουλές της στο ICOM για θέματα που αφορούν πανεπιστημιακές συλλογές και μουσεία.

Η πρόταση για τη δημιουργία της Επιτροπής έγινε το 1998 κατά τη διάρκεια του Τριετούς Συνεδρίου του ICOM στη Μελβούρνη της Αυστραλίας από τον Peter Stanbury, Σύμβουλο για τα Μουσεία του Πανεπιστημίου Macquarie της Αυστραλίας. Η πρόταση αυτή υποστηρίχθηκε από πολλά μέλη του ICOM, και το 2000 το ICOM έδωσε εντολή στην προσωρινή ομάδα να προχωρήσει στη δημιουργία της UMAC και τη σύνταξη του καταστατικού της. Η επίσημη σύστασή της έγινε το 2001 κατά τη διάρκεια του Τριετούς Συνεδρίου του ICOM στη Βαρκελώνη της Ισπανίας, οπότε ψηφίστηκε το Καταστατικό λειτουργίας της και εκλέχτηκε το πρώτο Διοικητικό Συμβούλιο. Στη Βαρκελώνη οργανώθηκε το πρώτο Συνέδριο της Επιτροπής με θέμα «Intensifying Support for Increasing Audiences in University Museums and Collections». Τα Πρακτικά του Συνεδρίου αυτού δημοσιεύτηκαν στον ιστότοπο της Επιτροπής (<http://www.lib.mq.edu.au/mcm/world/icom2001/index.html>), καθώς και στο περιοδικό *Museologia*, τόμ. 2 αρ. 1-2 (2002), που εκδίδεται από το Museu de Ciencia da Universidade de Lisboa (<http://www.lib.mq.edu.au/mcm/world/icom2001/order-form2001.html>).

Το 2002 η UMAC οργάνωσε το δεύτερο Συνέδριο, με θέμα «Exposing and Exploiting the Distinct Character of University Museums and Collections», στο Σύδνεϋ και στην Καμπέρα της Αυστραλίας, από 29 Σεπτεμβρίου - 3 Οκτωβρίου. Το Συνέδριο φιλοξενήθηκε στο Σύδνεϋ από το Macquarie University και το University of Sydney, και στην Καμπέρα από το Australian National University. Τα Πρακτικά του Συνεδρίου αυτού θα δημοσιευτούν στον ιστότοπο της Επιτροπής, καθώς και στο περιοδικό *Museologia*.

Το επόμενο Συνέδριο της UMAC έγινε στην Οκλαχόμα των ΗΠΑ τον Οκτώβριο του 2003 με θέμα «Engaging the Community» και φιλοξενήθηκε στο Sam Noble Oklahoma Museum of Natural History του Πανεπιστημίου της Οκλαχόμα, το οποίο συνεργάστηκε με το ICOM των ΗΠΑ, καθώς και με όλες τις αντίστοιχες εθνικές επιτροπές των ΗΠΑ.

Το τεύχος του 2003 του περιοδικού «ICOM Study Series» ήταν αφιερωμένο στα Πανεπιστημιακά Μουσεία και στις Συλλογές με τη συνεργασία της UMAC. Στο τεύχος αυτό παρουσιάζονται 13 άρθρα, που υπογραμμίζουν τον ιδιαίτερο χαρακτήρα και τα ιδιαίτερα προβλήματα των Πανεπιστημιακών Συλλογών και Μουσείων.

Το Ελληνικό Τμήμα του ICOM, κρίνοντας ότι τα Ελληνικά Πανεπιστημιακά Μουσεία είναι απομονωμένα από τη Μουσειακή Κοινότητα, ενώ θα μπορούσαν να παίξουν ένα πολύ σημαντικό ρόλο, επιθυμεί να οργανώσει μια «Ομάδα Εργασίας για τα Πανεπι-

στημιακά Μουσεία και Συλλογές στην Ελλάδα». Η ομάδα αυτή, την οποία θα συντονίζει η Γραμματέας της UMAC, κ. Πένυ Θεολόγη-Γκούτη, θα αναλάβει αφενός να διερευνηθούν τα προβλήματα και οι ιδιαιτερότητες των Πανεπιστημιακών Μουσείων και Συλλογών στην Ελλάδα, και αφετέρου να προωθηθεί η γνώση και η εμπειρία που έχει αποκτηθεί στο πλαίσιο της Διεθνούς Επιτροπής Πανεπιστημιακών Συλλογών και Μουσείων (UMAC).

Πένυ Θεολόγη-Γκούτη
 Γραμματέας Διεθνούς Επιτροπής
 Πανεπιστημιακών Συλλογών UMAC του ICOM
 Τηλ. +30 2610 996 341 - Fax: +30 2610 994 999
 E-mail: stmuseum@upatras.gr

Διεθνής Επιτροπή Περιφερειακών Μουσείων (ICR)

Η Διεθνής Επιτροπή Περιφερειακών Μουσείων (ICR) ξεκίνησε τις δραστηριότητές της με τη συνάντηση του Δ.Σ. στην Κρήτη στις 22-26 Απριλίου 2002. Εκεί, στους χώρους του Μουσείου Παραδοσιακής Ζωής Κρήτης «ΛΥΧΝΟΣΤΑΤΗΣ», έγινε ο προγραμματισμός της δράσης του έτους και ο καταμερισμός των αρμοδιοτήτων στα μέλη του Δ.Σ.

Το Ετήσιο Συνέδριο του ICR πραγματοποιήθηκε στην Κροατία στις 23-29 Σεπτεμβρίου 2002 με τη συμμετοχή 70 συνέδρων από 14 χώρες και την οργανωτική συμβολή του ICOM Κροατίας. Τις δύο πρώτες μέρες οι συνεδρίες έγιναν στην περιοχή Zagorje, στην ορεινή κεντρική Κροατία, και στη συνέχεια μεταφέρθηκαν στις ακτές της Αδριατικής, όπου είχαν και τη μορφή εργαστηριακών ασκήσεων, καθώς συνδυάστηκαν με επισκέψεις σε 11 σημαντικά μουσεία και αρχαιολογικούς χώρους. Το θέμα του Συνεδρίου «Ποιοτικές προδιαγραφές μουσείων σε πρακτικό επίπεδο» ήταν μια πρακτική προσέγγιση του θέματος που είχε τεθεί θεωρητικά στο Ετήσιο Συνέδριο της Αθήνας - Ναυπλίου το 1999 και στη συνέχεια αποτέλεσε πεδίο περαιτέρω θεωρητικής και πρακτικής διερεύνησης στα συνέδρια που ακολούθησαν (Ναϊρόμπι 2000, Βαρκελώνη 2001).

Σκοπός της πολύμηνης εμβάθυνσης στο θέμα ήταν η εξεύρεση συγκεκριμένων αρχών για την αξιολόγηση των μουσείων, καθώς και η καθιέρωση κοινών πρακτικών εργαλείων πιστοποίησης της ποιότητας ενός μουσείου. Τα προβλήματα σ' αυτή την προσπάθεια εντοπίστηκαν κυρίως στην πολυμέρεια (θεματική, οργανωτική, οικονομική) των μουσείων, αλλά και στο περιβάλλον (θεσμικό, κοινωνικό, πολιτιστικό) μέσα στο οποίο εντάσσονται.

Κατά τη διάρκεια των εργαστηρίων, και με βάση τον κατάλογο πρακτικών εργαλείων που είχε ήδη συνταχθεί, τα μουσεία που επισκέπτονταν οι σύνδεσμοι γίνονταν παράλληλα και χώροι περιπτωσιολογικής εφαρμογής των όρων αξιολόγησης. Έτσι, μετά την

επίσκεψη, διεξαγόταν μια ανοικτή και καλοπροαίρετη διαδικασία αξιολόγησης των συγκεκριμένων μουσείων, με έμφαση κατά περίπτωση στα παρακάτω θέματα:

- Διοίκηση και προβολή μουσείων
- Κανονισμός και αρχές συλλογών
- Σχεδιασμός και παρουσίαση εκθέσεων
- Υπηρεσίες σε επισκέπτες μουσείων
- Προβολή της πολυπολιτισμικής κληρονομιάς
- Ανάδειξη ιστορικών χώρων και μνημείων
- Προστασία και συντήρηση μνημείων

Καρπός των συζητήσεων και της ενδελεχούς εξέτασης του θέματος είναι το βιβλίο *Guidelines to Improve Museum Quality and Standards* (σελ.112, τιμή 10 €) που εκδόθηκε από το ICR το 2002 στην αγγλική γλώσσα, το 2003 στην ισπανική γλώσσα, και σύντομα θα εκδοθεί στα γερμανικά και –ελπίζουμε– και στα ελληνικά. Το 2003, το ετήσιο συνέδριο του ICR πραγματοποιήθηκε στην πόλη Μέριδα του Μεξικού, από 26 Οκτωβρίου έως 1 Νοεμβρίου 2003, με τη συμμετοχή 60 συνέδρων από 17 χώρες και με την οργανωτική επίβλεψη του ICOM Μεξικού. Την πρώτη μέρα η εναρκτήρια συνεδρία έγινε στο επιβλητικό Palacio Canton, όπου στεγάζεται το Μουσείο Ανθρωπολογίας και Ιστορίας των Mayas, ενώ οι υπόλοιπες συνεδρίες έγιναν στο συνεδριακό κέντρο Centro Cultural Olimpo στο ιστορικό κέντρο της πόλης. Το θέμα του Συνεδρίου «Μουσεία και τοπική ανάπτυξη» προσεγγίστηκε διεξοδικά από διαφορετικές σκοπιές:

1. Τα Μουσεία ως φορείς προστασίας και ανάδειξης της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς και ο ρόλος τους στην πολιτιστική και οικονομική ανάπτυξη των τοπικών κοινωνιών.
2. Η διοικητική αποκέντρωση ως μοχλός στήριξης της πολιτιστικής ανάπτυξης μέσω της δημιουργίας νέων τοπικών θεματικών Μουσείων.
3. Η παρουσίαση της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς και η μεταποίησή της από τα Μουσεία σε σύγχρονη πολιτιστική γλώσσα με επιρροή στη διαμόρφωση της πολιτιστικής συνείδησης μιας τοπικής κοινωνίας.
4. Η πολιτιστική πολυμορφία, η πολυπολιτισμικότητα και η διαπολιτισμικότητα ως στοιχεία διαμόρφωσης της κοινωνικής ταυτότητας και η αντανάκλασή τους στο μουσειακό περιβάλλον.
5. Η επίδραση του τουρισμού στον τοπικό πολιτισμό και ο ρόλος των τοπικών Μουσείων στην ανάπτυξη του πολιτιστικού τουρισμού.
6. Η συμβολή των Μουσείων στην τοπική εκπαιδευτική πραγματικότητα.
7. Οι νέες τεχνολογίες στην υπηρεσία των τοπικών κοινωνιών μέσω της χρήσης τους από τα Μουσεία.
8. Η διαπεριφερειακή συνεργασία των Μουσείων ως μέσο πολιτιστικής ανάπτυξης.

Παράλληλα, παρουσιάστηκε η εμπειρία από δίκτυα διεθνών συνεργασιών, όπως το SAMP (συνεργασία Σουηδικών Μουσείων με

Μουσεία στην Αφρική) και έγιναν περιπτωσιολογικές αναφορές σε τοπικά μουσεία της Ευρώπης (Νορβηγία, Αυστρία, Ιταλία, Ελλάδα, Κροατία, Σλοβενία, Εσθονία) και της Κεντρικής και Λατινικής Αμερικής (Μεξικό, Κόστα Ρίκα, Χιλή, Βραζιλία, Αργεντινή) που αποτελούν τοπικούς φορείς πολιτιστικής και κοινωνικής ανάπτυξης. Στα συμπεράσματα του συνεδρίου επισημάνθηκε ότι η ευρύτητα του θέματος επιβάλλει την περαιτέρω διερεύνηση και εξειδίκευσή του στην επόμενη ετήσια συνάντηση του ICR στη Σεούλ (2-8 Οκτωβρίου 2004). Η συνάντηση αυτή, που θα γίνει στα πλαίσια του Γενικού Συνεδρίου του ICOM στην Κορέα, θα έχει ως θέμα «Τοπική ανάπτυξη και άυλη κληρονομιά: ο ρόλος των Μουσείων». Στο περιθώριο του Συνεδρίου παρουσιάστηκε ο νέος εμπλουτισμένος δικτυακός τόπος του ICR (www.icr-icom.org).

Γιάννης Μαρκάκης

Διευθυντής Μουσείου ΛΥΧΝΟΣΤΑΤΗΣ - Μέλος Δ.Σ. ICR

Νόμος 3028/2002

(Συνέχεια από τη σελ. 1)

Στην Ελλάδα, μετά από το Νόμο 2557/1997 «Θεσμοί, μέτρα και δράσεις πολιτιστικής ανάπτυξης», που παρείχε εξουσιοδότηση για την πιστοποίηση των μη κρατικών μουσείων από το Υπουργείο Πολιτισμού, με το Νόμο 3028/2002 «Για την προστασία των αρχαιοτήτων και εν γένει της πολιτιστικής κληρονομιάς», τίθενται οι βάσεις ενός συστήματος πιστοποίησης τόσο των κρατικών, όσο και, ύστερα από αίτημά τους, των μη κρατικών μουσείων. Με το Νόμο αυτό η αναγνώριση των Μουσείων από το Υπουργείο Πολιτισμού συνεπάγεται ιδιαίτερες υποχρεώσεις, αλλά και δυνατότητα χρηματοδότησης από αυτό, καθώς και ορισμένα άλλα προνόμια. Παράλληλα, επιχειρείται η ενίσχυση της προστασίας των αντικειμένων των μουσειακών συλλογών, που προστατεύονται λόγω αυτής τους της ιδιότητας, χωρίς χρονολογικούς ή αξιολογικούς περιορισμούς. Εισάγονται ειδικές διατάξεις για τον εμπλουτισμό των μουσειακών συλλογών, στο πλαίσιο των κανόνων του διεθνούς δικαίου για την καταπολέμηση της παράνομης διακίνησης πολιτιστικών αγαθών, καθώς και ειδικοί όροι και περιορισμοί στη μεταβίβαση αντικειμένων τους, λαμβανομένου υπόψη του τεκμηρίου της μονιμότητας των μουσειακών συλλογών που επικρατεί στον ευρωπαϊκό τουλάχιστον χώρο.

Οι ρυθμίσεις αυτές εκφράζουν μια ενιαία, συνολική, όχι πλέον στενά αντικειμενοκεντρική και δη αρχαιοκεντρική, προσέγγιση του μουσείου ως σύνθετου θεσμού με ευρύτερη κοινωνική αποστολή. Η αποτελεσματική εφαρμογή τους προϋποθέτει πάντως την επάρκεια της αρμόδιας κρατικής διοίκησης και τη γόνιμη συνεργασία της μουσειακής κοινότητας

Δάφνη Βουδούρη, *επ. Καθηγήτρια Παντείου Πανεπιστημίου*

Συμμετοχές του Ελληνικού Τμήματος του ICOM σε επιστημονικές συναντήσεις

Μουσείο, Επικοινωνία και Νέες Τεχνολογίες

Το Τμήμα Πολιτισμικής Τεχνολογίας και Επικοινωνίας του Πανεπιστημίου Αιγαίου διοργάνωσε στη Μυτιλήνη από 31/5 έως 2/6 2002, υπό την αιγίδα του Ελληνικού Τμήματος του ICOM, επιστημονική διημερίδα με τίτλο «Μουσείο, Επικοινωνία και Νέες Τεχνολογίες».

Στη συνάντηση αναπτύχθηκαν προβληματισμοί σχετικά με τη χρήση των νέων τεχνολογιών για την υποστήριξη λειτουργιών του Μουσείου, όπως η τεκμηρίωση και η ερμηνεία των συλλογών, η εκθεσιακή δραστηριότητα, οι εκπαιδευτικές δράσεις, οι έρευνες κοινού, η προβολή του μουσειακού έργου.

Η διημερίδα διαρθρώθηκε στις θεματικές ενότητες «Μουσείο, διαχείριση και νέες τεχνολογίες», «Μουσείο και εκπαίδευση», «Μουσείο και κοινό», στο πλαίσιο των οποίων παρουσιάστηκαν 23 εισηγήσεις από εκπροσώπους μουσείων, πολιτιστικών οργανισμών, ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και εταιρειών εφαρμογής νέων τεχνολογιών.

Εκπαιδευτικά Προγράμματα σε Μνημεία και Μουσεία

Έγινε στη Λέσβο, από 17-19 Οκτωβρίου 2003, Πανελλαδικό Συνέδριο με θέμα: «Εκπαιδευτικά προγράμματα σε Μνημεία και Μουσεία – Εκπαιδευτικό Υλικό Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης».

Το Συνέδριο διοργανώθηκε από το Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Απολιθωμένου Δάσους Λέσβου, το Πανεπιστήμιο Αιγαίου και το Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης/Ινστιτούτο Επιμόρφωσης και υλοποιήθηκε με τη συμπαραστάση του ΥΠΠΟ / Διεύθυνση Νεώτερης Πολιτιστικής Κληρονομιάς, του ΥΠΕΠΘ/Διευθύνσεις Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Λέσβου και του Ελληνικού Τμήματος του Διεθνούς Συμβουλίου Μουσείων (ICOM).

Στο Συνέδριο ο Γραμματέας του Ελληνικού Τμήματος του ICOM, κ. Παύλος Χραμπάνης, ανέπτυξε το θέμα «Εκπαίδευση στα Μουσεία. Η Συμβολή του Ελληνικού Τμήματος του ICOM»

Σεμινάρια με τη συνεργασία του ICOM και άλλες δραστηριότητες

Συνάντηση των Εκπαιδευτικών Πολιτιστικών Δικτύων

Στο χώρο του Ελληνικού Τμήματος του Διεθνούς Συμβουλίου Μουσείων φιλοξενείται από το 1997, τακτικά κάθε Δεκέμβριο, η Ενημερωτική Συνάντηση που διοργανώνει η Διεύθυνση Νεώτερης Πολιτιστικής Κληρονομιάς του ΥΠ.ΠΟ., σε συνεργασία με το ICOM, στο πλαίσιο του θεσμού των Εκπαιδευτικών Πολιτιστικών Δικτύων.

Στόχος είναι η αλληλοενημέρωση, η ανταλλαγή απόψεων και η συνεργασία μεταξύ των διαφόρων φορέων σε θέματα μουσειοπαιδαγωγικής.

Η Συνάντηση έχει διαφορετικό κάθε φορά θέμα, όπως π.χ. «Δανειστικό Υλικό – Σχεδιασμός Εκπαιδευτικών Φακέλων και Μουσειοσκευών», «Μνημεία και Τοπική Ιστορία», «Όψεις μιας Παλιάς Πόλης» κ.λπ. Συμμετέχουν τα Μουσεία Νεώτερου Πολιτισμού, οι Εφορείες Νεωτέρων Μνημείων, καθώς και άλλοι εποπτευόμενοι και συνεργαζόμενοι με το ΥΠ.ΠΟ. φορείς.

Με αφορμή την ανακήρυξη του 2003 ως Ευρωπαϊκού Έτους αφιερωμένου στα άτομα με αναπηρία, η τελευταία συνάντηση, που πραγματοποιήθηκε στις 5 Δεκεμβρίου 2003, είχε ως θέμα: «Προσβασιμότητα – Εκπαιδευτικές Δράσεις για Άτομα με Αναπηρίες». Κατά την πρωινή συνεδρία έλαβαν μέρος Λαογραφικά και Ιστορικά Μουσεία από όλη την Ελλάδα, καθώς και άλλοι φορείς της εκπαίδευσης και του πολιτισμού, που το έργο τους σχετίζεται με άτομα με αναπηρίες. Τέλος, κατά την απογευματινή συνεδρία παρουσιάστηκαν και συζητήθηκαν οι νέες εκπαιδευτικές δραστηριότητες των φορέων.

Ένα εκπαιδευτικό πρόγραμμα για το εμπόριο στο Μοναστηράκι

Η Διεύθυνση Νεώτερης Πολιτιστικής Κληρονομιάς, στο πλαίσιο των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων της, πραγματοποίησε για το έτος 2003-2004 εκπαιδευτικό πρόγραμμα με τίτλο «Μοναστηράκι, ένας ζωντανός χώρος εμπορικών συναλλαγών άλλοτε και τώρα.

Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα πραγματοποιήθηκε σε συνεργασία με το Ελληνικό Τμήμα του Διεθνούς Συμβουλίου Μουσείων (ICOM) στο πλαίσιο του εορτασμού των Ευρωπαϊκών Ημερών

Πολιτιστικής Κληρονομιάς 2002, που είχε ως θέμα του «Από τις ανταλλαγές των αγαθών στις συναλλαγές στο διαδίκτυο».

Σκοπός του εκπαιδευτικού προγράμματος, το οποίο συνεχίστηκε καθ' όλη τη διάρκεια του 2003 και θα επαναληφθεί από την άνοιξη του 2004, είναι η ανακάλυψη στο Μοναστηράκι χώρων και τρόπων εμπορικών συναλλαγών τόσο σήμερα όσο και στους προηγούμενους δύο αιώνες. Επιμέρους στόχοι του εκπαιδευτικού προγράμματος είναι ο προσδιορισμός των φυσιογνωμικών στοιχείων που συνθέτουν τη διαχρονικότητα της περιοχής, η σύνθεση της εικόνας της μέσα από εικαστικά στοιχεία και φωτογραφίες, ο εντοπισμός τρόπων και συνηθειών εμπορικών συναλλαγών κατά τους προηγούμενους δύο αιώνες, καθώς και οι αλλαγές που σημειώνονται.

Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα διαρθρώνεται στις παρακάτω θεματικές ενότητες:

- Το Μοναστηράκι ως εμπορικό κέντρο άλλοτε (19ος- 20ός αι.) και σήμερα. Ονομασία, φυσιογνωμία και θέση.
- Οι συναλλαγές και τα μαγαζιά στην αθηναϊκή αγορά του 19^{ου} και 20ού αι. και στις μέρες μας.
- Δρόμοι εμπορίου στο Μοναστηράκι.
- Το «Γιουσουρούμ» – κυριακάτικο παζάρι – και η αγορά μεταχειρισμένων ειδών.
- Μοναστηράκι «κοινός τόπος» για τους Έλληνες και ξένους επισκέπτες.

Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα απευθύνεται σε μαθητές Ε' και Στ' Δημοτικού σχολείου και σε μαθητές Γυμνασίου και διαρκεί δύο ώρες. Η πρώτη ενότητα πραγματοποιείται στο κτίριο του ICOM στο Θησείο. Το εποπτικό υλικό που χρησιμοποιείται, αποτελείται από 12 πίνακες που περιέχουν χάρτη της περιοχής του Μοναστηρακίου, ανατυπώσεις παλιών και σύγχρονων φωτογραφιών της περιοχής, καθώς και χαρακτηριστικών και ζωγραφικών έργων Ευρωπαίων περιηγητών του 19^{ου} αι. Το υλικό είναι οργανωμένο με τέτοιο τρόπο ώστε να παραπέμπει στην εικόνα και τις εμπορικές δραστηριότητες της περιοχής άλλοτε και τώρα.

Η δεύτερη ενότητα πραγματοποιείται σε επιλεγμένους δρόμους και σημεία στο Μοναστηράκι, στο πλαίσιο περιήγησης με συγκεκριμένες στάσεις και εκπαιδευτικές δραστηριότητες που διαφοροποιούνται ανάλογα με τις ηλικίες των σχολικών ομάδων.

Κατά το έτος 2002-2003 πραγματοποιήθηκαν συνολικά 34 εκπαιδευτικά προγράμματα, τα οποία παρακολούθησαν 800 μαθητές της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, προερχόμενοι κυρίως από σχολεία του κέντρου της Αθήνας.

Το θέμα της εμπορικής διάστασης της περιοχής του Μοναστηρακίου βρήκε θετική απήχηση στους εκπαιδευτικούς που εξέφρασαν την ικανοποίησή τους για την εκπαιδευτική προσέγγισή της

μέσα από ένα εκπαιδευτικό πρόγραμμα.

Οι συντελεστές του προγράμματος έμειναν ικανοποιημένοι από την εφαρμογή του προγράμματος τόσο για την ανταπόκριση των σχολικών ομάδων όσο και για τη θερμή συμμετοχή τους.

Κατερίνα Τζαμουράνη

Αρχαιολόγος - Μουσειοπαιδαγωγός

Α' Επιμορφωτικό Σεμινάριο Μουσειοπαιδαγωγικής για τους παλιννοστούντες ομογενείς από την τ. Σοβιετική Ένωση

Με σκοπό την υλοποίηση του ολοκληρωμένου Προγράμματος Δράσης για την κοινωνική ένταξη των ομογενών από την τέρως Σοβιετική Ένωση, η Διεύθυνση Νεώτερης Πολιτιστικής Κληρονομιάς, σε συνεργασία με το Ελληνικό Τμήμα του Διεθνούς Συμβουλίου Μουσείων (ICOM), διοργάνωσε από 23/6/2003 έως 27/6/2003 Σεμινάριο κατάρτισης παλιννοστούντων σε θέματα μουσειοπαιδαγωγικής, στο οποίο συμμετείχαν συνολικά 16 άτομα.

Το Σεμινάριο περιελάμβανε εισηγήσεις μουσειολόγων και μουσειοπαιδαγωγών σχετικά με τον κοινωνικό και εκπαιδευτικό ρόλο των Μουσείων, παρουσιάσεις εκπαιδευτικών προγραμμάτων και επισκέψεις σε μουσειακούς χώρους.

Τις τελευταίες μέρες του Σεμιναρίου πραγματοποιήθηκαν επισκέψεις στο Μουσείο Ελληνικής Παιδικής Τέχνης, στο Κέντρο Μελέτης Νεώτερης Κεραμικής και στο Μουσείο Μπενάκη. Με τις μουσειακές επισκέψεις οι συμμετέχοντες απέκτησαν μια πιο σφαιρική αντίληψη για τις ποικίλες εφαρμογές των εκπαιδευτικών δράσεων, ενώ ενημερώθηκαν για το εποπτικό υλικό και τα λοιπά μέσα που χρησιμοποιούνται για να γίνουν κατανοητά τα εκθέματα. Η εμπειρία αυτή άλλαξε την αντίληψη που είχαν οι παλιννοστούντες για τα Μουσεία και το ρόλο τους στη σύγχρονη κοινωνία.

Οι επιμορφούμενοι έκριναν αξιόλογη την πρωτοβουλία διοργάνωσης του Σεμιναρίου, ενώ τονίστηκε ιδιαίτερα η αναγκαιότητα αξιοποίησης της εμπειρίας τους σε εργασιακή απασχόληση. Επίσης, θεωρήθηκε ότι το Σεμινάριο τους προσέφερε τη δυνατότητα αλληλογνωριμίας και δημιουργίας δικτύου συνεργασίας.

Η Διεύθυνση Νεώτερης Πολιτιστικής Κληρονομιάς, εκτιμώντας την ανταπόκριση και το ενδιαφέρον που έδειξαν οι επιμορφούμενοι για όλα τα θέματα τα οποία αναπτύχθηκαν, σχεδιάζει να πραγματοποιήσει και Β' Σεμινάριο.

Πρόγραμμα STAGE του Συμβουλίου της Ευρώπης

Το Ελληνικό Τμήμα του Διεθνούς Συμβουλίου Μουσείων (ICOM), σε συνεργασία με τη Διεύθυνση Διεθνών Σχέσεων και τη Διεύθυνση Νεώτερης Πολιτιστικής Κληρονομιάς του ΥΠ.Π.Ο., οργάνωσε Ημερίδα Επιμόρφωσης για τα στελέχη και τους Διευθυντές Μουσείων, που προέρχονται από τις χώρες του Νοτίου Καυκάσου. Η Ημερίδα αυτή, που εντάσσεται στο Πρόγραμμα STAGE του Συμβουλίου της Ευρώπης για την πολιτιστική πολιτική των χωρών του Νοτίου Καυκάσου, πραγματοποιήθηκε το χρονικό διάστημα 10-15 Νοεμβρίου 2003. Είχε ως βασικό στόχο την παροχή πληροφοριών σχετικών με τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας των Ελληνικών Μουσείων, καθώς και των παράλληλων δραστηριοτήτων που ασκούν (εκπαιδευτικά προγράμματα, ερευνητικό έργο, εκδοτική δραστηριότητα).

Αναλυτικότερα, το Ελληνικό Τμήμα του ICOM οργάνωσε Ημερίδα στο κτίριό του, τη Δευτέρα 10 Νοεμβρίου 2003. Το πρόγραμμα της Ημερίδας περιελάμβανε μια γενική ενημέρωση γύρω από τις σύγχρονες τάσεις στον τομέα της μουσειολογίας, με ταυτόχρονη παρουσίαση των Ελληνικών Μουσείων και με αναφορά στην ελληνική νομοθεσία. Έμφαση δόθηκε στον τομέα της μουσειοπαιδαγωγικής και των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων των Μουσείων.

Στη συνέχεια πραγματοποιήθηκε επίσκεψη και ξενάγηση στο Κέντρο Μελέτης Νεώτερης Κεραμικής.

Η Ημερίδα αυτή αποτέλεσε ένα είδος εισαγωγής στο τετραήμερο σεμινάριο, που ακολούθησε στο Μουσείο Μπενάκη (11-14 Νοεμβρίου), το οποίο ολοκληρώθηκε με μια μονοήμερη εκδρομή στο Ναύπλιο και ξενάγηση στο Πελοποννησιακό Λαογραφικό Ίδρυμα (15 Νοεμβρίου).

Ελληνική Εταιρεία Ενδυμασιολογίας

Από το καλοκαίρι του 2003 το Ελληνικό Τμήμα του ICOM φιλοξενεί στα γραφεία του τις δραστηριότητες της νεοσύστατης Ελληνικής Εταιρείας Ενδυμασιολογίας.

Παιδί του Πελοποννησιακού Λαογραφικού Ίδρυματος (Π.Λ.Ι.) –εφόσον η σύστασή της, τον Ιούνιο του 2003, οφείλεται στην πρωτοβουλία της Προέδρου του Π.Λ.Ι. κ. Ιωάννας Παπαντωνίου–, η Ελληνική Εταιρεία Ενδυμασιολογίας φιλοδοξεί να συγκεντρώσει στους κόλπους της όλους όσους ασχολούνται με το ένδυμα σήμερα στην Ελλάδα, διευρύνοντας τους τομείς της έρευνάς της προς όλες τις δυνατές κατευθύνσεις: ελληνικές τοπικές φορεσιές, μόδα

και σύγχρονη δημιουργία, ιστορικό ένδυμα και θεατρικό κοστούμι.

Σκοπός της νεοσύστατης εταιρείας είναι η έρευνα και η συγκέντρωση στοιχείων, η επεξεργασία των πληροφοριών και η μελέτη τους και, τέλος, η δημοσιοποίηση των πορισμάτων της έρευνας, μέσα από διαλέξεις, εκθέσεις ή εκδόσεις που θα αφορούν το ένδυμα στον ευρύτερο ελληνικό χώρο. Για το σκοπό αυτό η Εταιρεία προτίθεται να οργανώσει, για όσα από τα μέλη της το επιθυμούν, ομάδες εργασίας με συγκεκριμένο ερευνητικό αντικείμενο.

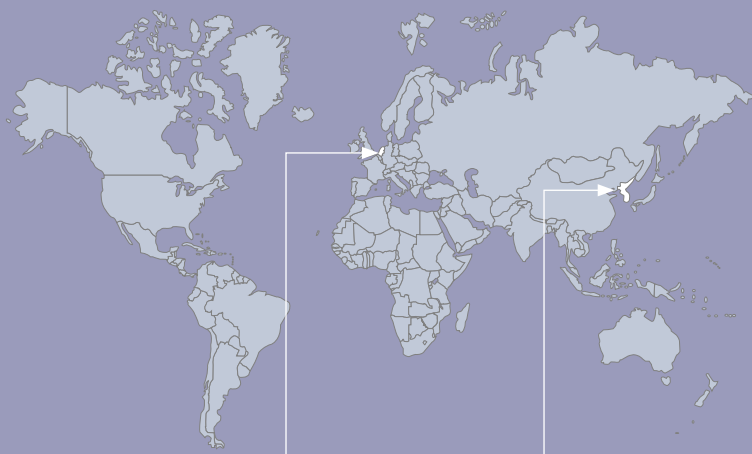
Για το 2004 η Ελληνική Εταιρεία Ενδυμασιολογίας μετέχει, μαζί με το Ελληνικό Τμήμα του ICOM, στη διοργάνωση του Διεθνούς Ενδυματολογικού Συνεδρίου που διοργανώνει το Π.Λ.Ι., με την ευκαιρία της μεγάλης έκθεσης με θέμα «Πτυχώσεις», που προετοιμάζει για το καλοκαίρι του 2004. Το Συνέδριο θα πραγματοποιηθεί από τις 21 έως τις 25 Ιουνίου στο Ιωνικό Κέντρο, στην Πλάκα. Οι προτεινόμενες θεματικές ενότητες είναι: Πτυχώσεις και Ιστορία, Πτυχώσεις και Αρχαιολογία, Πτυχώσεις και Εθνολογία, Πτυχώσεις και Μόδα, Πτυχώσεις και Τεχνολογία (τεχνικές πλισαρίσματα και συντήρησης των πτυχών), Πτυχώσεις και Τέχνη.

Τα Πρακτικά του Συνεδρίου θα αποτελέσουν τον τρίτο τόμο των Ενδυματολογικών, της εξειδικευμένης περιοδικής έκδοσης του Π.Λ.Ι. Οι δύο πρώτοι τόμοι ήταν αφιερωμένοι αντίστοιχα στον 1ο κύκλο μαθημάτων του Εθνικού Αρχείου Ελληνικής Παραδοσιακής Ενδυμασίας και στα Πρακτικά της 53ης Συνάντησης της Ενδυματολογικής Επιτροπής του ICOM (χρηματοδότηση του Ελληνικού Τμήματος του ICOM). Με την περιοδική αυτή έκδοση, το Π.Λ.Ι. έχει ήδη, πριν από τη σύσταση της Εταιρείας, δώσει ένα βήμα στους μελετητές του ενδύματος και έχει ήδη κληροδοτήσει άτυπα στη νεοσύστατη εταιρεία ένα έντυπο, στο οποίο τα μέλη της θα μπορούν να δημοσιεύουν τις μελέτες τους.

Διεθνή Συνέδρια

2004 - 2005

ΟΛΛΑΝΔΙΑ | ΚΑΓΗ 2005

Ν. ΚΟΡΕΑ | ΣΕΟΥΛ 2004

20ο Παγκόσμιο Συνέδριο του ICOM Σεούλ 2004

Το 20ο Παγκόσμιο Συνέδριο και η 21η Γενική Συνέλευση του Διεθνούς Συμβουλίου Μουσείων θα λάβουν χώρα τον Οκτώβριο του 2004 στη Σεούλ. Είναι η πρώτη φορά που το Συνέδριο πραγματοποιείται στην Ασία.

Το θέμα του Συνεδρίου είναι: «Μουσεία και άυλη πολιτιστική κληρονομιά». Πρόκειται για ένα θέμα που προσφέρει πολύτιμες ευκαιρίες για να εξεταστεί σε βάθος το μορφωτικό, ψυχολογικό και πνευματικό υπόβαθρο διαφόρων πολιτισμών της γης. Παράλληλα, δίνει τη δυνατότητα σε κάθε επαγγελματία / μουσειολόγο να ανταλλάξει απόψεις πάνω σ' αυτό το ελκυστικό θέμα. Πολιτιστικά προγράμματα που θα παρουσιαστούν από τις χώρες που θα συμμετάσχουν, θα δείξουν στους επαγγελματίες των μουσείων όλου του

κόσμου την ποικιλία αλλά και την ιδιαιτερότητα των παραδόσεων, ανοίγοντας νέους ορίζοντες.

Η Γενική Συνέλευση της Σεούλ έχει επίσης ως στόχο να ενθαρρύνει την ανάπτυξη των μουσείων όχι μόνο στην Κορέα, αλλά και σε άλλες χώρες της Ασίας. Είναι μια ευκαιρία να ενισχυθούν οι σχέσεις μεταξύ των μουσείων της Ασίας και των άλλων ηπείρων με την ανταλλαγή γνώσεων και εμπειριών. Ενταγμένοι στο φυσικό και κοινωνικό τους περιβάλλον, οι λαοί εκφράζουν τη δημιουργικότητά τους με υλικά και άυλα επιτεύγματα που εκφράζουν τη ζωή και τον πολιτισμό τους. Είναι γνωστό ότι οι μουσειολόγοι, σε ολόκληρο τον κόσμο, έχουν μέχρι τώρα επικεντρώσει την προσοχή και τις προσπάθειές τους κυρίως στη συλλογή, τη διαφύλαξη, την έρευνα και την προβολή των υλικών αγαθών. Για το λόγο αυτό δημιούργησαν μουσεία που είναι χώροι έρευνας, πνευματικής και πολιτιστικής ανάπτυξης και εκπαίδευσης. Ωστόσο, η πολιτιστική κληρονομιά περιλαμβάνει όχι μόνο υλικά αλλά και άυλα αγαθά.

Πρόσφατα και η Ελλάδα, με το Ν. 3028/2002 «Για την προστασία των αρχαιοτήτων και εν γένει της πολιτιστικής κληρονομιάς», ψήφισε ειδικές διατάξεις με τις οποίες θέσπισε κανόνες προστασίας για την κατηγορία των πολιτιστικών αγαθών.

Ειδικότερα, σύμφωνα με το άρθρο 2 του παραπάνω νόμου «ως άυλα πολιτιστικά αγαθά νοούνται εκφράσεις, δραστηριότητες, γνώσεις και πληροφορίες, όπως μύθοι, έθιμα, προφορικές παραδόσεις, χοροί, δρώμενα, μουσική, τραγούδια, δεξιότητες ή τεχνικές που αποτελούν μαρτυρίες του παραδοσιακού, λαϊκού και λόγιου πολιτισμού».

Επίσης, σύμφωνα με το άρθρο 5 του ίδιου νόμου «Το Υπουργείο Πολιτισμού μεριμνά για την αποτύπωση σε γραπτή μορφή, καθώς και σε υλικούς φορείς ήχου, εικόνας ή ήχου και εικόνας, την καταγραφή και την τεκμηρίωση άυλων πολιτιστικών αγαθών του παραδοσιακού, λαϊκού και λόγιου πολιτισμού που παρουσιάζουν ιδιαίτερη σημασία».

Η παγκόσμια κοινότητα των μουσείων αναγνωρίζει πλέον ότι πρέπει να δώσει μεγαλύτερη σημασία στις άυλες εκφράσεις της πολιτιστικής κληρονομιάς, ευνοώντας καινούργιες διεπιστημονικές προσεγγίσεις.

Το Παγκόσμιο Συνέδριο του ICOM, με θέμα «Μουσεία και άυλη πολιτιστική κληρονομιά», θα συμβάλει στην ανάδειξη των πολιτιστικών ταυτοτήτων των διαφόρων λαών, ενώ παράλληλα θα βοηθήσει στο σεβασμό της πολιτιστικής ποικιλομορφίας.

Νέες Μουσειολογικές Εκδόσεις

Δάφνη Βουδούρη Κράτος και Μουσεία: Το Θεσμικό Πλαίσιο των Αρχαιολογικών Μουσείων

Εκδόσεις Σάκκουλα, 2003, σελ. 516, ISBN 960-301-715-9
τιμή: 47 ευρώ

Στη μελέτη αυτή επιχειρείται η συστηματική παρουσίαση και κριτική ανάλυση του θεσμικού πλαισίου των μουσείων στην Ελλάδα και ειδικότερα των αρχαιολογικών μουσείων, στα οποία εστιάζεται η σχετική με τα μουσεία νομοθεσία και κρατική μέριμνα. Εξετάζονται θέματα ίδρυσης, διοίκησης, οργάνωσης και λειτουργίας τους και ιδίως η σχέση τους με το κοινό, σε συνάρτηση και με τις ρυθμίσεις για την προστασία, διαχείριση και ανάδειξη της αρχαιολογικής και εν γένει της πολιτιστικής κληρονομιάς.

Το αντικείμενο της μελέτης παρουσιάζεται στην ιστορική του διαδρομή, εφόσον η γνώση των όρων συγκρότησης και εξέλιξης του χρησιμεύει στην πληρέστερη κατανόηση του ισχύοντος καθεστώτος και στη διερεύνηση των προοπτικών του. Επιπλέον εξετάζεται, σε συνάρτηση με τη διεθνή και ιδίως την ευρωπαϊκή πραγματικότητα, προκειμένου να διερευνηθούν οι σύγχρονοι προβληματισμοί και οι τάσεις πέραν των εθνικών συνόρων, οι αναλογίες και οι αποκλίσεις της ελληνικής περίπτωσης. Αυτό που ενδιαφέρει τη μελέτη είναι ο κοινωνικός ρόλος του μουσείου, με κύριο στόχο την ανάδειξη της σχέσης του με το κράτος, την αναζήτηση των εκφάνσεων, των αιτιών και των συνεπειών της σχέσης αυτής, καθώς και την ανίχνευση των προοπτικών της. Οι πηγές είναι νομικά κείμενα και η συναφής νομολογία.

Η μελέτη διαρθρώνεται σε τρία μέρη. Στο πρώτο περιλαμβάνεται μια σχετική ιστορική αναδρομή στο καθεστώς των μουσείων, στο δεύτερο εξετάζονται οι βασικές νομικές ρυθμίσεις για τα μουσεία, η ανάλυση του δικαιώματος πρόσβασης σε αυτά (σύμφωνα με το Σύνταγμα και το διεθνές δίκαιο) και η αξιολόγηση του συστήματος πιστοποίησης των μουσείων που θεσπίστηκε πολύ πρόσφατα στη χώρα μας, με βάση τη διεθνή

ICOM-CC 14^η Τριετής Συνάντηση 12-16 Σεπτεμβρίου 2005 Γενικό Θέμα: Το πολιτιστικό μας παρελθόν – Το μέλλον σας

Η 14^η Τριετής Συνάντηση της Επιτροπής για τη Συντήρηση του ICOM (Triennial Meeting of the ICOM Committee for Conservation) θα λάβει χώρα στη Χάγη από 12-16 Σεπτεμβρίου 2005, στο Ολλανδικό Συνεδριακό Κέντρο, το οποίο φιλοξενεί επίσης το ετήσιο Φεστιβάλ Τζαζ της Βόρειας Θάλασσας.

Οικοδεσπότες είναι το Ολλανδικό Ινστιτούτο Πολιτιστικής Κληρονομιάς / Institut Collectie Nederland (ICN), η Οργάνωση Ολλανδών Επιμελητών-Συντηρητών (VeRes), το ICOM-Ολλανδία / ICOM – Nederland και η κυβέρνηση της πόλης της Χάγης.

Εκτός από μία εβδομάδα που περιλαμβάνει πλήθος παρουσιάσεων διαφόρων θεμάτων που αναφέρονται στη συντήρηση αρχαιοτήτων και έργων τέχνης, καθώς και δειγμάτων της φυσικής ιστορίας, η Ολομέλεια θα αφιερωθεί στο θέμα «Η συντήρηση και το κοινό».

Το κύριο θέμα της 14^{ης} Τριετούς Συνάντησης του ICOM 2005 θα έχει ως στόχο τη διερεύνηση και το σχεδιασμό

διαφόρων στρατηγικών και μεθόδων, ώστε να επιτευχθεί η ενεργός συμμετοχή του κοινού στη διάσωση της πολιτιστικής κληρονομιάς.

Προκειμένου να προβληθεί ο τομέας της συντήρησης της πολιτιστικής κληρονομιάς, είναι απαραίτητο να υπάρξει κατανόηση, αποδοχή και ιδίως υποστήριξη του ευρύτερου κοινού.

Αυτό απαιτεί μια διττή προσέγγιση: οι επαγγελματίες της Συντήρησης και αυτοί που έχουν την ευθύνη των αποφάσεων πρέπει να αλλάξουν στάση απέναντι στο κοινό και, παράλληλα, το κοινό πρέπει να κατανοήσει τη διαδικασία λήψης των αποφάσεων και τη λογική που υπαγορεύει τη διαδικασία της συντήρησης. Μόνο τότε μπορεί το κοινό να υποστηρίξει συνειδητά και να συμμετάσχει στη διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς του.

Περισσότερες πληροφορίες και επίσημη πρόσκληση για συμμετοχή στο 14ο ICOM-CC Τριετής Συνάντηση στη Χάγη το 2005 θα δημοσιευτεί σε επόμενο ενημερωτικό Δελτίο.

εμπειρία. Το τελευταίο μέρος αφορά, ως επί το πλείστον, στη διοικητική οργάνωση των αρχαιολογικών μουσείων και το κατά πόσον η οργάνωση και λειτουργία τους ανταποκρίνεται στις προκλήσεις και στις ανάγκες των καιρών.

Το μουσείο, κατεξοχήν μέσο διαφύλαξης της πολιτιστικής κληρονομιάς και προβολής της για σκοπούς μελέτης, εκπαίδευσης και ψυχαγωγίας, αποτελεί αντικείμενο έντονου ενδιαφέροντος. Το γεγονός ότι τα αρχαιολογικά μουσεία ιδρύθηκαν ταυτόχρονα με το νεοελληνικό κράτος σχετίζεται ακόμη και σήμερα με τη διαμόρφωση της νεοελληνικής ιδεολογίας.

Η μελέτη επισημαίνει με εύγλωττο τρόπο ότι η αντιμετώπιση των αδυναμιών και παθογενειών των μουσείων και η ανταπόκρισή τους στις σύγχρονες ανάγκες και προκλήσεις δεν είναι κυρίως ζήτημα αύξησης κονδυλίων και προσωπικού· προϋποθέτει ολοκληρωμένη προσέγγιση, θεωρητικό προβληματισμό αλλά και δημόσιο διάλογο, και απαιτεί θεσμικές, διαρθρωτικές αλλαγές και τομές.

Έλενα Παπαδάκη
Ιστορικός Τέχνης

Εθνογραφικά 12-13 Μουσεία και λαϊκός πολιτισμός

Πελοποννησιακό Λαογραφικό Ίδρυμα, Ναύπλιο, 2003.
Σελίδες 320, ISSN 0257-1692.

Τιμή: 40 ευρώ.

Κυκλοφόρησε ο τόμος 12-13 του περιοδικού Εθνογραφικά του Πελοποννησιακού Λαογραφικού Ιδρύματος, με θέμα «Μουσεία και λαϊκός πολιτισμός». Ο τόμος – τον οποίον έχουν επιμεληθεί οι κ. Κλειώ Γκουγκουλή και Τέτη Χατζηνικολάου – είναι αφιερωμένος στη μνήμη του Kenneth Hudson και παρουσιάζει άρθρα θεωρητικού προβληματισμού για τη σύγχρονη μουσειολογία, καθώς και παραδείγματα νέων μουσειακών πρακτικών και αντιλήψεων.

Την έκδοση ανοίγει η εισαγωγή της Τέτης Χατζηνικολάου, η οποία παρουσιάζει κριτικά το ιστορικό πλαίσιο της δημιουργίας και εξέλιξης των λαογραφικών μουσείων στην Ελλάδα, εντάσσοντας παράλληλα το θέμα σε μια γενικότερη διεθνή προβληματική για την έννοια του λαϊκού πολιτισμού. Ακολουθεί η πρώτη ενότητα με τα θεωρητικά άρθρα του τόμου:

Ο Massimo Negri (Ο ρόλος των λαογραφικών-εθνογραφικών μουσείων στη διαδικασία ανανέωσης των ευρωπαϊκών μουσείων) αναφέρεται στις νεότερες τάσεις που επικρατούν στα λαογραφικά/ εθνογραφικά μουσεία στον ευρωπαϊκό

χώρο και στο ρόλο του ΕΜΥΑ ως θεσμού που απεικονίζει και στηρίζει τις νέες απόψεις και προτάσεις. Το άρθρο της Ρωξάνης Καυταντζόγλου (Λαογραφικά μουσεία, «λαϊκός πολιτισμός» και το «κοινό» των μουσείων) διερευνά τη σχέση των λαογραφικών μουσείων με το κοινό τους μέσα στο πλαίσιο του επαναπροσδιορισμού της έννοιας και του ρόλου των μουσείων, καθώς και του λαϊκού πολιτισμού. Η Ελεωνόρα Σκουτέρη-Διδασκάλου («Ό,τι δεν αξιώθηκα ν' αποκτήσω τότε, αυτό κατέχω ακόμη» - για μια ανθρωπολογία της συλλογής) επιχειρεί μια ανθρωπολογική και ιστορική προσέγγιση της έννοιας της συλλογής θέτοντας ερωτήματα για την ιδεολογική λειτουργία της γνώσης, όπως εκφράζεται μέσα από τις διαδικασίες συγκρότησης ή έκθεσης μιας εθνογραφικής συλλογής.

Η συμβολή της Δάφνης Βουδούρη (Το νέο νομικό πλαίσιο των μουσείων στην Ελλάδα υπό το φως της διεθνούς εμπειρίας) παρουσιάζει το νέο θεσμικό πλαίσιο των μουσείων στην Ελλάδα, όπως αυτό καθορίστηκε με το Ν. 3028/2002. Η ανάλυση εστιάζει ιδιαίτερα στις καινοτομίες του νόμου και είναι συγκριτική, επισημαίνοντας τις διεθνείς αναλογίες και διαφορές στην αντιμετώπιση παρόμοιων προβλημάτων.

Η Ρένα Λουτζάκη (Από την τοπική κοινωνία στο αρχείο του μουσείου: άυλα προϊόντα πολιτισμού και πνευματικά δικαιώματα) επικεντρώνει το ενδιαφέρον της στο πολύ επίκαιρο ζήτημα της προστασίας των άυλων πολιτισμικών αγαθών, με ιδιαίτερη έμφαση στα προβλήματα που προκύπτουν από τη χρήση νέων τεχνολογιών στην καταγραφή της μουσικής και του χορού.

Τα επόμενα δύο άρθρα είναι μεθοδολογικά: η Λήδα Παπαστεφανάκη (Η προφορική ιστορία στο μουσείο. Μια απόπειρα καταγραφής προφορικών μαρτυριών από τον κόσμο της εργασίας στο Βιομηχανικό Μουσείο Ερμούπολης) πραγματεύεται το ζήτημα της χρήσης της προφορικής ιστορίας στη διαδικασία τεκμηρίωσης των συλλογών μέσα από το παράδειγμα του Βιομηχανικού Μουσείου Ερμούπολης, ενώ η Πένυ Θεολόγη-Γκούτη (Η τεκμηρίωση των λαογραφικών και εθνογραφικών συλλογών) εστιάζει στο ζήτημα της τεκμηρίωσης των λαογραφικών και εθνογραφικών συλλογών στην Ελλάδα παρουσιάζοντας τα πορίσματα ερευνών και τις πρωτοβουλίες που έχουν αναληφθεί στον τομέα της τεκμηρίωσης από τις ομάδες εργασίας των επιτροπών του ICOM. Ακολουθεί η κριτική αναφορά της Ντίνας Μπάδα (Πανεπιστημιακά μουσεία και συλλογές του λαϊκού πολιτισμού: το παράδειγμα του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων) σε μια ειδική κατηγορία μουσείων, τα πανεπιστημιακά μουσεία μέσα από το παράδειγμα της λαογραφικής συλλογής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων. Η ενότητα με τις θεωρητικές εργασίες του τόμου ολοκληρώνεται με το άρθρο της Γιαννούλας Καπλάνη (Η έκθεση «Όλυμπος Καρπάθου: Εθνογραφικές

Κατάλογος Εκδόσεων του Ελληνικού Τμήματος του ICOM

Ο Συντηρητής: ορισμός του επαγγέλματος

Ελληνικά
σελ.12, Αθήνα, 1995 (γ' έκδοση)
ICOM-ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΤΜΗΜΑ
(ISBN: 960-7254-23-6)

Θεσσαλονίκη: Σταυροδρόμι ιδεών και ανθρώπων

Η πόλη στο μουσείο και στο χώρο
Πρακτικά της Ετήσιας Συνάντησης της Διεθνούς Επιτροπής Αρχαιολογικών και Ιστορικών Μουσείων (Σεπτ. 1997)

Ελληνικά, αγγλικά και γαλλικά κείμενα
σελ. 270, Αθήνα, 2002
ICOM-ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΤΜΗΜΑ
(ISBN: 960-85867-4-7)

Η συντήρηση των εικόνων

Μία προσέγγιση στην προβληματική, τις μεθόδους και τα υλικά που χρησιμοποιούνται στα εργαστήρια συντήρησης σε όλο τον κόσμο.

Πρακτικά της Διεθνούς Συνάντησης της Ομάδας Εργασίας-Συντήρησης Εικόνων (Οκτ. 1995)

Ελληνικά, αγγλικά και γαλλικά κείμενα
σελ.191, εικ. 57, Αθήνα, 1999
ICOM-ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΤΜΗΜΑ
(ISBN: 960-85867-3-9)

Ελληνικός Πολιτισμός Μακεδονία, το Βασίλειο του Μ. Αλεξάνδρου

Κατάλογος της ομώνυμης έκθεσης στο Μόντρεαλ
(Μάιος-Σεπτ. 1993)

Ελληνικά, αγγλικά και γαλλικά κείμενα
σελ. 279, εικ. 361, Αθήνα, 1993
ΥΠΠΟ – ICOM-ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΤΜΗΜΑ
(ISBN: 960-214-009-7)

Ο κόσμος της Αιγύπτου στο Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο

Κατάλογος της ομώνυμης έκθεσης

Δίγλωσση έκδοση: αγγλικά, ελληνικά
σελ.183, Αθήνα, 1994
ΥΠΠΟ – ICOM-ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΤΜΗΜΑ
(ISBN: 960-7254-16-3)

Μακεδόνες, οι Έλληνες του Βορρά

Κατάλογος της ομώνυμης έκθεσης

(Forum του Landesmuseum στο Ανόβερο, Μάρτ. - Ιούν. 1994)
ελληνική και αγγλική έκδοση
σελ. 279, εικ. 361, Αθήνα, 1994
ΥΠΠΟ – ICOM-ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΤΜΗΜΑ
(ISBN : 960-7254-03-1)

εικόνες του σήμερα» στο Μουσείο Ελληνικής Λαϊκής Τέχνης), το οποίο αναλύει τις θεωρητικές αφετηρίες και τις μουσειογραφικές επιλογές της έκθεσης για την Όλυμπο Καρπάθου στο ΜΕΛΤ.

Η ενότητα των παρουσιάσεων μουσείων περιλαμβάνει έξι περιπτώσεις: πέντε από τον ελληνικό χώρο και μία από τη Γαλλία, η τελευταία ως παράδειγμα μουσειολογικής υλοποίησης του επαναπροσδιορισμού της έννοιας του λαϊκού πολιτισμού σε μια πολυεθνική και πολυπολιτισμική πραγματικότητα. Συγκεκριμένα παρουσιάζονται: το Κέντρο Μελέτης Νεώτερης Κεραμικής (Μιμικά Γιαννοπούλου, Ειρήνη Γρατσία, Ελένη Παπαθωμά), το Μουσείο Ιστορίας της Ελληνικής Ενδυμασίας (Νάντια Μαχά-Μπιζούμη), το Εβραϊκό Μουσείο της Ελλάδος (Ζανέτ Μπαττίνου), το Βιομηχανικό Μουσείο Ερμούπολης (Μαρία Μαυροειδή), το Μουσείο της Ελιάς και του Ελληνικού Λαδιού (Ασπασία Λούβη) και το Musée National des Arts et Traditions Populaires (Michel Colardelle).

Ακολουθούν οι βιβλιοκρισίες ελληνικών και ξενόγλωσσων εκδόσεων για ζητήματα μουσειολογικής θεωρίας και πρακτικής (Μ. Σκαλτσά, 1999, Για τη μουσειολογία και τον πολιτισμό, από την Αλεξάνδρα Μπούνια, Μ. Σκαλτσά, 2001, επιμ., Η μουσειολογία στον 21ο αιώνα. Θεωρία και πράξη, από τις Νάνσυ Σελένη και Αμαλία Τσιτούρη, S. Pearce, 1992, Museums, Objects and Collections: A Cultural Study, και S. Pearce, 1995, On Collecting. An Investigation into Collecting in the European Tradition, από τη Μάρλεν Μούλιου, J. Glazer with A. Zenetou, 1996, Museums: A Place to Work, Planning Museum Careers, από την Αλεξάνδρα Νικηφορίδου). Στη συνέχεια παρουσιάζονται: η Ημερίδα με θέμα «Ναυτικά μουσεία και νέες τεχνολογίες» (Ανδρομάχη Γκαζή) και το ευρωπαϊκό επιμορφωτικό πρόγραμμα MuseoMed «Τεχνική βοήθεια στον τομέα των μουσείων» (Μάρλεν Μούλιου - Τέτη Χατζηνικολάου). Ο τόμος κλείνει με την έκθεση των πεπραγμένων του Πελοποννησιακού Λαογραφικού Ιδρύματος.

Κλειώ Γκουγκουλή

Από τη Μήδεια στη Σαπφώ

Ανυπόταχτες γυναίκες στην αρχαία Ελλάδα

Κατάλογος της ομώνυμης έκθεσης στο Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο (Μάρτ.- Σεπτ. 1995), ελληνική έκδοση, σελ. 152, εικ. 77, Αθήνα, 1995
ΥΠΠΟ – ΙCOM-ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΤΜΗΜΑ (ISBN: 960-7254-19-8)

Αρχαία Μακεδονία

Κατάλογος της ομώνυμης έκθεσης στην Αυστραλία (1989)

Ελληνική και αγγλική έκδοση σελ. 416, εικ. 408, Αθήνα, 1988
ΥΠΠΟ – ΙCOM-ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΤΜΗΜΑ (ISBN: 960-214-002-Χ)

Προληπτική Συντήρηση στα Μουσεία : Έλεγχος του φωτισμού και του κλιματισμού

Ελληνικά, σελ.48, Αθήνα, 1995 (β' έκδοση)
ICOM-ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΤΜΗΜΑ

Το Μουσείο στη σύγχρονη κοινωνία

Πρακτικά Α' Συνάντησης Μουσειολογίας (Αθήνα, Οκτ. 1984), Γαλλικά, αγγλικά και ελληνικά κείμενα, σελ.269, Αθήνα, 1987
ICOM-ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΤΜΗΜΑ

Μουσείο – Σχολείο

4ο Περιφερειακό Σεμινάριο για Εκπαιδευτές Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Νομού Ιωαννίνων (Ιωάννινα, Δεκ. 1994)
Πρακτικά - Ιωάννινα, 1994
ΥΠΕΠΘ – ΥΠΠΟ – ΙCOM-ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΤΜΗΜΑ

Μουσείο – Σχολείο

5ο Περιφερειακό Σεμινάριο για Εκπαιδευτές Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Νομού Μεσσηνίας (Καλαμάτα, Απρίλιος 1997)
- Πρακτικά
Ελληνικά / σελ. 87
ΥΠΕΘ – ΥΠΠΟ – ΙCOM-ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΤΜΗΜΑ

Μουσείο – Σχολείο

6ο Περιφερειακό Σεμινάριο για Εκπαιδευτές Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Νομού Καβάλας (Καβάλα, Σεπτ. 2002) - Πρακτικά
Ελληνικά, σελ. 245, Αθήνα, 2002
ΥΠΕΠΘ-ΥΠΠΟ-ICOM-ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΤΜΗΜΑ (ISBN: 968-5867-5-5)

Ίδρυση, οργάνωση και λειτουργία εκπαιδευτικών τμημάτων σε μουσεία

Πρακτικά Ετήσιας Διεθνούς Συνάντησης CECA (Ναύπλιο-Αθήνα, 1988)
Ελληνικά, γαλλικά και αγγλικά σελ. 315, Αθήνα, 1991
ICOM-ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΤΜΗΜΑ (ISBN: 960-214-008-9)

**Ιορδάνης Δημακόπουλος
Ο George Whitmore
στην Κέρκυρα**

Το ανάκτορο των Αγίων Μιχαήλ και Γεωργίου και το μνημείο Maitland
Ελληνικά-αγγλικά, σελ. 104, σχεδ., φωτ. 55, Αθήνα, 1994
ΥΠΠΟ – ΙCOM-ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΤΜΗΜΑ (ISBN: 960-7254-08-2)

Το Βυζάντιο ανάμεσα στην Ανατολή και στη Δύση

Κατάλογος της ομώνυμης έκθεσης (1993)
Ελληνική και γαλλική έκδοση, σελ. 96
Αθήνα, 1993
ΥΠΠΟ – ΙCOM-ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΤΜΗΜΑ

Τροία, Μυκήνες, Ορχομενός

Εκατό χρόνια από το θάνατο του Ερρίκου Σλήμαν

Κατάλογος της ομώνυμης έκθεσης στο Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο Αθηνών και το Μουσείο Προϊστορίας και Πρωτοϊστορίας των Κρατικών Μουσείων Βερολίνου (1990,1991)
Ελληνική και αγγλική έκδοση
Αθήνα, 1990
ΥΠΠΟ – ΙCOM-ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΤΜΗΜΑ (ISBN: 960-214-004-6)

Το Πνεύμα και το Σώμα

Οι Αθλητικοί Αγώνες στην Αρχαία Ελλάδα
Κατάλογος της ομώνυμης έκθεσης στο Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο (Μάιος-Ιούν. 1990), Αθήνα, 1989
ΥΠΠΟ – ΙCOM-ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΤΜΗΜΑ

Ο Θησαυρός των Αηδονιών

Σφραγίδες και κοσμήματα της ύστερης εποχής του Χαλκού στο Αιγαίο
Κατάλογος της ομώνυμης έκθεσης στο Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο (Μάιος-Σεπτ. 1996)
Επιστημονική επιμέλεια καταλόγου: Κ. Δημακοπούλου, Αθήνα, 1996
ΥΠΠΟ – ΙCOM-ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΤΜΗΜΑ (ISBN: 960-214-645-1)

Ο Μυκηναϊκός Κόσμος

Πέντε αιώνες πρώιμου ελληνικού πολιτισμού 1600-1100 π.Χ.

Κατάλογος της ομώνυμης έκθεσης στο Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο (Δεκ. 1988 - Μάρτ. 1989)
Ελληνική και αγγλική έκδοση, σελ. 281
εικ. 317, Αθήνα, 1988
ΥΠΠΟ – ICOM-ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΤΜΗΜΑ
(ISBN: 960-214-000-3)

Οι Αζτέκοι

Αρχαίοι θησαυροί του Μεξικού

Κατάλογος της ομώνυμης έκθεσης στο Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο (Μάιος-Ιούλιος 1988)
Αγγλική και ελληνική έκδοση, σελ. 79
Αθήνα, 1988
ΥΠΠΟ – ICOM-ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΤΜΗΜΑ

Cucuteni

Ο τελευταίος μεγάλος χαλκολιθικός πολιτισμός της Ευρώπης

Κατάλογος της ομώνυμης έκθεσης στο Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης (Νοέμ.- Δεκ.1997) στη διοργάνωση της οποίας συνέβαλε μεταξύ άλλων πολιτιστικών φορέων και το Ελληνικό Τμήμα του ICOM
Ελληνική, αγγλική και γερμανική έκδοση
σελ. 245, εικ. 284, Θεσσαλονίκη, 1997
ΥΠΠΟ
(ISBN: 973-98191-6-8)

Η Ανθρώπινη μορφή στην τέχνη

Ημερολόγιο του έτους 1989

Αθήνα, 1988
ICOM-ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΤΜΗΜΑ

Gerhard Mercator Ο φιλόσοφος του κόσμου, πολίτης της Αναγέννησης στο Ντούισμπουργκ

Κατάλογος της ομώνυμης έκθεσης στο Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο και στο Αρχαιολογικό Μουσείο Ρεθύμνου (Σεπτ.1991 - Ιαν.1992)
Ελληνική έκδοση, σελ. 169, Αθήνα 1991
Μουσείο Πολιτισμού και Ιστορίας της πόλης του Ντούισμπουργκ
ΥΠΠΟ – ICOM-ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΤΜΗΜΑ
(ISBN: 960-214-007-0)

Guide des systèmes de classification utilisés par les musées d'Ethno

Δίγλωσση έκδοση: γαλλικά, αγγλικά
σελ. 111, 1999

Comité national hellénique de l' ICOM,
Ministère hellénique de la Culture,
CIDOC - groupe Ethno
(ISBN: 960-85867-2-0)

Corpus international de traitement normalisé des données en ethnologie/ ethnographie

Δίγλωσση έκδοση: γαλλικά, αγγλικά
σελ. 68, 1996

Comité national hellénique de l' ICOM,
Université de Patras, Musée Slovène d'
ethnographie, CIDOC - groupe Ethno
(ISBN: 960-214-012-7)

Κώδικας επαγγελματικής δεοντολογίας

Μετάφραση του γαλλικού πρωτοτύπου:
"Code de déontologie professionnelle"
(ICOM, Paris 1987), που υιοθετήθηκε κατά
τη διάρκεια της 15ης Γεν. Συνέλευσης του
ICOM στο Buenos Aires (Νοέμ.1986)
Γλωσσική και εκδοτική επιμέλεια:
Ελ. Κονδυλάκη-Κόντου
σελ. 33, Αθήνα, 1989
ICOM – ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΤΜΗΜΑ

Museum Accreditation

A Quality Proof for Museums. Proceedings
of the Annual Conference of the
International Committee for Regional
Museums (ICR)

Εκδότες: H. Manneby, Πρόεδρος της
ICR, Τέτη Χατζηνικολάου, Πρόεδρος του
Ελληνικού Τμήματος του ICOM, σελ. 80,
Αθήνα, 1999
ICR - ICOM-Ελληνικό Τμήμα

Μουσεία, Χώρος και Εξουσία

Συμπόσιο, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 17-23
Μαΐου 1993
Γαλλικά, αγγλικά και ελληνικά, σελ. 135
ICOFOM – Ελληνικό Τμήμα του ICOM
(ISBN 960-85867-0-4)

Καλλίστευμα

Μελέτες προς τιμήν της
Όλγας Τζάχου-Αλεξανδρή

Ελληνικά, αγγλικά, γαλλικά και γερμανικά
κείμενα, σελ. 580, πιν. VII, Αθήνα 2001
ΥΠΠΟ – ICOM-ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΤΜΗΜΑ
(ISBN: 960-214-013-5)

Για να ενημερωθείτε για τις παραπάνω
εκδόσεις, απευθυνθείτε στο Ελληνικό
Τμήμα του ICOM.

Σύνταξη καταλόγου
Δημήτρης Καλκούκος

Χρήσιμες πληροφορίες για τα μέλη του ICOM

Συνδρομές

Το Ελληνικό Τμήμα του ICOM προκειμένου να βοηθήσει τα μέλη του, αποφάσισε να επιδοτήσει και φέτος τις συνδρομές κατά ένα ποσοστό. Οι τιμές διαμορφώνονται ως εξής:

Άτομα – μέλη	50 ευρώ
Άτομα – μέλη σε σύνταξη	30 ευρώ
Μουσεία – μέλη	270 ευρώ

Ολόκληρο το ποσό της συνδρομής αποστέλλεται στη Γεν. Γραμματεία του ICOM στο Παρίσι.

Τα μέλη του ICOM που κατοικούν στο Νομό Αττικής παρακαλούνται θερμά, για διευκόλυνση της Γραμματείας, να καταβάλουν τη συνδρομή τους στα Γραφεία του ICOM, Αγ. Ασωμάτων 15 στο Θησείο (Τετάρτη απόγευμα 17.00-21.00).

Τα μέλη που κατοικούν εκτός Νομού Αττικής μπορούν να καταβάλουν τη συνδρομή τους μέσω ταχυδρομικής επιταγής με τα στοιχεία:

ICOM – Ελληνικό Τμήμα
Αγ. Ασωμάτων 15
105 53 Αθήνα

Εξόφληση παλαιών συνδρομών

Με την ευκαιρία της συμπλήρωσης 20 χρόνων από την ίδρυσή του και ύστερα από έγκριση της Γεν. Γραμματείας του ICOM στο Παρίσι, το Ελληνικό Τμήμα του ICOM, σε μια προσπάθεια οργάνωσης του αρχείου των μελών του, αποφάσισε να προχωρήσει σε διακανονισμό με τα μέλη που οφείλουν συνδρομές πολλών ετών και επιθυμούν να παραμείνουν μέλη του ICOM.

Τα μέλη αυτά έχουν τη δυνατότητα να καταβάλουν μόνο τις συνδρομές των τελευταίων τριών (3) ετών.

Ενημερωτικό δελτίο CECA

Σημειώνουμε ότι τα μέλη του Ελληνικού Τμήματος, που μετέχουν στη διεθνή επιτροπή του ICOM για την εκπαίδευση και την πολιτιστική δράση στα Μουσεία (CECA), λαμβάνουν μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου το Ενημερωτικό Δελτίο (CECA Newsletter), που δεν εκδίδεται πλέον σε έντυπη μορφή.

Λειτουργία των Γραφείων του ICOM

Τα Γραφεία του Ελληνικού Τμήματος του ICOM είναι ανοικτά για το κοινό κάθε Τετάρτη απόγευμα 17.00 – 21.00. Ωστόσο, για επείγουσες και ειδικές περιπτώσεις, μπορεί να καθοριστεί κάποιο άλλο ραντεβού μετά από συνεννόηση.

Βιβλιοθήκη – Κέντρο Πληροφόρησης

Κατά την περίοδο 2002 - 2003 έγινε ταξινόμηση της βιβλιοθήκης με τη δημιουργία θεματικών ενοτήτων. Ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε στην ταξινόμηση βιβλίων και άλλων εντύπων μουσειολογικού περιεχομένου.

Επίσης, ταξινομήθηκε, συμπληρώθηκε εν μέρει και αρχειοθετήθηκε το πλούσιο υλικό των εκπαιδευτικών προγραμμάτων μουσείων και άλλων φορέων, ενώ έγινε και μερική ταξινόμηση στο αρχείο διαφανειών.

Τέλος, σας υπενθυμίζουμε ότι η Βιβλιοθήκη – Κέντρο Πληροφόρησης είναι ανοικτή για το κοινό κάθε Τετάρτη απόγευμα. Η συμβολή σας στην προσπάθεια εμπλουτισμού της με μουσειολογικά βιβλία και έντυπα, άρθρα και άλλο σχετικό υλικό θα είναι πολύτιμη.

ICOM • ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΤΜΗΜΑ

Αγ. Ασωμάτων 15, 105 53 Αθήνα
Τηλ.: 210 3239 414 • Fax: 210 3239 414

e-mail: icom@otenet.gr

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ:

Τέτη Χατζηνικολάου
Αγγελική Κόκκου
Σοφία Κατσάλη
Εύα Μεσάικου

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ | ΠΑΡΑΓΩΓΗ: ΕΡΜΗΣ ΚΑΣΑΠΗΣ